

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI
PROGRAMA IZGRADNJE, ODRŽAVANJA,
REKONSTRUKCIJE I MODERNIZACIJE
ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE ZA 2018. GODINU**

Podgorica, april 2019. godine

SADRŽAJ:

I. ŽELJEZNIČKA MREŽA U CRNOJ GORI	3
II. ODRŽAVANJE ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE.....	5
III. PROGRAM TEKUĆEG ODRŽAVANJA JAVNE ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE I IZDACI ZA INVESTICIONO ODRŽAVANJE IZ SREDSTAVA ODOBRENIH BUDŽETOM ZA 2018. GODINU	5
III.1 TEKUĆE ODRŽAVANJE GRAĐEVINSKE INFRASTRUKTURE	7
III.2 TEKUĆE ODRŽAVANJE ELEKTROTEHNIČKE INFRASTRUKTURE	17
III.3 UPRAVLJANJE I REGULISANJE SAOBRAĆAJA	21
III.4 IZDACI ZA INVESTICIONO ODRŽAVANJE IZ BUDŽETA ZA 2018.GODINU.....	24
IV. SREDSTVA IZ KAPITALNOG BUDŽETA.....	25
V. REKONSTRUKCIJA I MODERNIZACIJA ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE KROZ KREDITNE ARANŽMANE I SREDSTVA PREDPRISTUPNE POMOĆI.....	27
V.1 STATUS I NAMJENA KREDITA DODIJELJENIH ŽELJEZNIČKOJ INFRASTRUKTURI NA DAN 31.12.2018.GODINE.....	28
V.2 STATUS I NAMJENA SREDSTAVA PREDPRISTUPNE POMOĆI DODIJELJENIH ŽELJEZNIČKOJ INFRASTRUKTURI NA DAN 31.12.2018. GODINE	30
V.3 SPROVEDENE AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI KREDITNIH SREDSTAVA I SREDSTAVA PREDPRISTUPNE POMOĆI U 2018. GODINI	31
V.3.1 Kreditna sredstva EIB i EBRD	31
V.3.2 Sredstva Instrumenta za zemlje Zapadnog Balkana (WBIF)	33
V.4 OTPLATA KREDITNIH SREDSTAVA.....	35
VI. PROBLEMI SA KOJIMA SE SUSRIJEĆE UPRAVLJAČ INFRASTRUKTURE	37
R E Z I M E.....	39

I. ŽELJEZNIČKA MREŽA U CRNOJ GORI

Ukupna dužina željezničke mreže u Crnoj Gori iznosi 327,72 km (250,51 km otvorene pruge i 77,21 km staničnih kolosjeka u 12 stanica i 10 ukrasnica) i podijeljena je u tri pravca:

- *Pruga Vrbnica - Bar* (otvorena pruga – 169,21 km), u potpunosti elektrificirana, puštena je u saobraćaj 1976. godine. Od ukupne dužine pruge, 40% čine objekti (108 mostova, 106 tunela, 372 propusta ispod pruge), sa velikim brojem krivina najmanjeg dozvoljenog radijusa za željezničke pruge u Crnoj Gori ($R_{min}=300\text{ m}$), maksimalnim dozvoljenim nagibom ($i_{max}=25\text{‰}$), 305 ugrađenih skretničkih postrojenja, sa pratećim uređajima, signalno-sigurnosnom i telekomunikacionom opremom. Na ovoj pruzi nalazi se 9 stanica, 8 ukrasnica i 19 stajališta. Na dijelu pruge od državne granice sa Srbijom do Kosa u periodu od 2006. do 2019. godine izvršen je remont gornjeg stroja i brzina saobraćanja vozova sa 50 km/h povećana je na 80 km/h, što predstavlja maksimalnu moguću brzinu za ovaj dio pruge, uzimajući u obzir trasu pruge i eksploatacione uslove. Dio pruge od Kosa do Bara nije remontovan i na ovom dijelu pruge zbog stanja elemenata gornjeg stroja pruge, nestabilnih kosina i aktivnih klizišta brzina saobraćanja vozova iznosi od 20 do 60 km/h. Remontom ovog dijela pruge i sanacijom kosina i klizišta moguće je uspostaviti maksimalnu brzinu saobraćanja vozova od 75 do 100 km/h. Kompletna pruga predstavlja jednu od najtežih pruga za održavanje i eksploataciju u Evropi.

Za privredu Crne Gore najznačajniji je saobraćajni pravac i zajedno sa Lukom Bar predstavlja jedinstven sistem i vezu sa zemljama Centralne Evrope za teretni saobraćaj.

- *Pruga Nikšić - Podgorica* (otvorena pruga - 56,60 km), 1948. godine puštena je u saobraćaj kao pruga uzanog kolosjeka, a remontovana 1965. godine u prugu normalnog kolosjeka. Nakon remonta koji je počeo 2006. godine i obuhvatao je kompletnu zamjenu gornjeg stroja pruge na cijeloj dužini pruge, sa sanacijom trupa pruge na pojedinim dionicama, rekonstrukciju i sanaciju 12 tunela, elektrifikaciju i ugradnju savremenih signalno-sigurnosnih uređaja i adaptaciju staničnih zgrada, pruga je puštena u saobraćaj u oktobru 2012. godine. Na pruzi ima 9 mostova, 12 tunela i 45 propusta sa znatnim brojem krivina najmanjeg dozvoljenog radijusa ($R_{min}=300\text{ m}$) i maksimalnim dozvoljenim nagibom pruge ($i_{max}=25\text{‰}$). Na pruzi ima 2 stanice, 2 ukrasnice i 7 stajališta. Geometrijski parametri pruge dozvoljavaju projektovane maksimalne brzine saobraćanja vozova od 75 do 100 km/h. Na ovoj pruzi trenutna maksimalna brzina je 75 km/h od Nikšića do Danilovgrada i 60 km/h na dionici od Danilovgrada do Podgorice. Postojeću brzinu u odvijanju željezničkog saobraćaja na dionici pruge Danilovgrad - Spuž uslovljavaju 3 pružna prelaza na dionici koji se nalaze na rastojanju manjem od 700m od najbližeg susjednog prelaza (putni prelaz Ždrebaonik) ili se nalaze u prostoru između ulaznih signala stanica (putni prelazi Pažići i Mlin Spuž), što iz uslova bezbjednosti odvijanja željezničkog saobraćaja nije dozvoljeno na osnovu postojećih zakonskih normi. Izgradnjom podvožnjaka i pristupnih saobraćajnica za nesmetanu komunikaciju građana koji gravitiraju ovim prelazima stvoriće se nesmetani uslovi za odvijanje saobraćaja projektovanim brzinama. Na dionici Spuž – Podgorica naselja pored pruge u zoni Rogami – Zagorič i neodobreni prelazi preko pruge i kretanja prugom stanovništva koji gravitiraju ovim naseljima uslovljavaju da se iz bezbjedonosnih uslova saobraćaj odvija brzinom od 60 km/h.

- *Pruga Podgorica - Državna granica sa Albanijom* (otvorena pruga - 24,70 km), nije elektrificirana i puštena je u saobraćaj 1986. godine. Na pruzi ima 5 mostova, 3 tunela i 24 propusta. Na pruzi postoji 1 stanica. Minimalni radijus krivine na pruzi iznosi 300 m, a maksimalni nagib 7,2‰. U periodu od 1992-2002. godine, pruga je bila zatvorena za saobraćaj, a nakon toga saobraćaju samo teretni vozovi. Pruga je projektovana za brzinu od 80 km/h, a trenutna maksimalna brzina iznosi 70 km/h do stanice Tuzi, a 50 km/h od stanice Tuzi do Državne granice sa Albanijom.

II. ODRŽAVANJE ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE

Željeznička infrastruktura je dobro u opštoj upotrebi u državnoj svojini, a upravljanje infrastrukturom je djelatnost od javnog interesa. Upravljanje infrastrukturom obuhvata održavanje i zaštitu infrastrukture, organizovanje i regulisanje saobraćaja.

Na osnovu postojećeg stanja infrastrukture i prostorno-planske dokumentacije rade se planovi izgradnje, modernizacije i održavanja infrastrukture koji se finansiraju:

a) za tekuće održavanje i investiciono održavanje:

- iz odobrenih sredstava Budžeta,
- izdavanjem poslovnih prostora i zakupa zemljišta u vlasništvu Države i upravljača infrastrukture, a kojima upravlja upravljač infrastrukture,
- izdavanjem trasa od strane upravljača infrastrukture,

b) za modernizaciju i rekonstrukciju iz:

- kreditnih sredstava odobrenih od međunarodnih finansijskih institucija za koje je garant Država,
- sredstava predpristupne pomoći (IPA i WBIF fondovi),
- kapitalnog Budžeta.

III. PROGRAM TEKUĆEG ODRŽAVANJA JAVNE ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE I IZDACI ZA INVESTICIONO ODRŽAVANJE IZ SREDSTAVA ODOBRENIH BUDŽETOM ZA 2018. GODINU

Na osnovu Zakona o željeznici, djelatnost upravljanja infrastrukturom obavlja se na osnovu ugovora o upravljanju infrastrukturom koji se zaključuje sa Organom državne uprave nadležnim za željeznički saobraćaj.

U tu svrhu, a na osnovu odobrenih sredstava iz Budžeta, sačinjava se Godišnji program za održavanje infrastrukture koji obuhvata radove na održavanju građevinske i elektrotehničke infrastrukture i troškove za upravljanje i regulisanje saobraćaja.

Imajući u vidu navedenu podjelu pruga i Budžetom odobrena sredstva, izrada Godišnjeg programa održavanja željezničke infrastrukture oslanja se na planiranje prioriternih aktivnosti Upravljača infrastrukture (Željeznička infrastruktura Crne Gore AD - Podgorica) koje je potrebno uraditi u cilju održavanja dionica pruge u postojećem stanju i osiguranja bezbjednosti odvijanja željezničkog saobraćaja, kao i povećanja komforosti krajnjim korisnicima usluga ovog vida transporta.

Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2018. godinu opredijeljena su sredstva za tekuće održavanje javne željezničke infrastrukture u iznosu od **6.800.000,00 eura** (šest miliona i osamsto hiljada €) i iznos od **120.000 eura** za investiciono održavanje.

IZDVAJANJE SREDSTAVA IZ BUDŽETA ZA ODRŽAVANJE ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE			
Godina	BUDŽET		Ukupno (mil.€)
	Tekuće održavanje javne željezničke infrastrukture	Investiciono održavanje željezničke infrastrukture	
2008	7,2	1,7	8,9
2009	9,7	-	9,7
2010	9,6	-	9,6
2011	8,3	-	8,3
2012	7,225	-	7,225

2013	6,8	-	6,8
2014	6,7	-	6,7
2015	6,7	-	6,7
2016	6,8	-	6,8
2017	6,8	0,05	6,85
2018	6,8	0,12	6,92

Navedena sredstva opredijeljena Budžetom za 2018. godinu su planirana za prioritetne radove tekućeg održavanja građevinske i elektrotehničke infrastrukture i finansiranje upravljanja i regulisanja saobraćaja sa osnovnim ciljem da se sačuvaju brzine saobraćaja vozova po važećem redu vožnje, sa što manje uvedenih laganih vožnji, kako se ne bi ugrozilo bezbjedno i redovno odvijanje željezničkog saobraćaja.

U tu svrhu urađen je Program održavanja željezničke infrastrukture za 2018. godinu na osnovu koga je zaključen Ugovor o tekućem održavanju javne infrastrukture između Ministarstva saobraćaja i pomorstva (br.341/18-02-969/1 od 12.02.2018. godine), Direkcije za željeznice (br. 042/18 od 12.02.2018. godine) i Željezničke infrastrukture Crne Gore AD - Podgorica (br. 1097 od 12.02.2018. godine).

Program održavanja željezničke infrastrukture za 2018. godinu sadržao je predmjer i predračun radova za tekuće održavanje građevinske, elektrotehničke infrastrukture i troškove upravljanja i regulisanje saobraćaja sa planiranim iznosima:

Tekuće održavanje građevinske infrastrukture	3.540.580,92 €
Tekuće održavanje elektrotehničke infrastrukture	1.247.815,08 €
Upravljanje i regulisanje saobraćaja	2.011.604,00 €
UKUPNO:	6.800.000,00 €

Navedeni Program je, na osnovu zaključenog Ugovora, tokom 2018. godine realizovan u iznosima:

Tekuće održavanje građevinske infrastrukture	3.516.260,71 €
Tekuće održavanje elektrotehničke infrastrukture	1.258.459,01 €
Upravljanje i regulisanje saobraćaja	2.025.280,28 €
UKUPNO:	6.800.000,00 €

Vrijednost izvedenih radova sa regulisanjem saobraćaja po mjesecima u 2018. godini na osnovu odobrenih sredstava iz Budžeta prikazana je u sljedećoj tabeli:

TEKUĆA 2018. godina	VRIJEDNOST IZVEDENIH RADOVA PO MJESECIMA	KUMULATIVNO
JANUAR	538.775,38 €	538.775,38 €
FEBRUAR	484.091,39 €	1.022.866,77 €
MART	526.391,14 €	1.549.257,91 €
APRIL	720.400,04 €	2.269.657,95 €
MAJ	623.280,38 €	2.892.938,34 €
JUN	535.217,71 €	3.428.156,05 €
JUL	508.584,86 €	3.936.740,90 €
AVGUST	501.336,52 €	4.438.077,43 €

SEPTEMBAR	543.857,03 €	4.981.934,46 €
OKTOBAR	656.724,67 €	5.638.659,13 €
NOVEMBAR	575.733,62 €	6.214.392,75 €
DECEMBAR	585.607,26 €	6.800.000,00 €
UKUPNO:	6.800.000,00 €	

Na osnovu realizovanih radova po mjesečnim izvještajima odobrenim od strane Direkcije za željeznice iz sredstava Budžeta, Željezničkoj infrastrukturi su uplaćena namjenska sredstva u iznosu od 6,8 mil. eura kako je to planirano Budžetom 2018. godine.

Na osnovu odobrenih sredstava iz Budžeta za 2018. godinu za investiciono održavanje - zamjene skretnica br. 43 i br. 46 (49 E1 – 180-7°) u stanici Bar ukupan iznos utrošenih sredstava za izvođenje radova i za poslove stručnog nadzora iznosio je na kraju 2018.godine iznosio je 102.943,17 eura i radovi su bili u završnoj fazi.

III.1 TEKUĆE ODRŽAVANJE GRAĐEVINSKE INFRASTRUKTURE

Programom rada Željezničke infrastrukture Crne Gore za 2018. godinu, od ukupnog iznosa odobrenih 6,8 miliona eura, za radove iz nadležnosti građevinskog održavanja, ukupno su bila planirana sredstva u iznosu 3.540.580,92 eura, odnosno po vrsti održavanja:

I.1.	TEKUĆE ODRŽAVANJE GRAĐEVINSKE INFRASTRUKTURE	PO PLANU ZA 2018.godinu	IZVEDENI RADOVI	%
I.1.1.	DONJI STROJ PRUGE	496.251,50	707.995,44	143,00 %
	Pruga Vrbnica - Bar	373.556,55	586.940,47	157,12%
	Pruga Nikšić - Podgorica	104.585,25	99.495,12	95,13%
	Pruga Podgorica - Državna granica sa Albanijom	18.109,70	21.559,85	119,05%
I.1.2.	GORNJI STROJ PRUGE	2.156.664,75	1.913.391,98	88,72%
	Pruga Vrbnica - Bar	1.658.059,90	1.403.611,44	84,65%
	Pruga Nikšić - Podgorica	427.669,00	452.453,68	105,80%
	Pruga Podgorica - Državna granica sa Albanijom	70.935,85	57.326,87	80,82%
I.1.3.	STANIČNE ZGRADE	70.909,00	59.181,61	83,46%
I.1.4.	MEHANIZACIJA	230.133,27	249.069,28	83,46%
I.1.5.	ČUVARSKA SLUŽBA	586.622,40	586.622,40	108,23%
	Pruga Vrbnica - Bar	490.089,60	490.089,60	100,00%
	Pruga Nikšić - Podgorica	89.107,20	89.107,20	100,00%
	Podgorica - Državna granica sa Albanijom	7.425,60	7.425,60	100,00%
UKUPNO:		3.540.580,92	3.516.260,71	99,31%

Tekuće održavanje građevinske infrastrukture, realizovano je kroz više od 130 osnovnih pozicija radova na: donjem stroju pruge, gornjem stroju pruge, kroz angažovanje mehanizacije, održavanje staničnih zgrada i postrojenja i kroz vršenje čuvarske službe.

Radovi su izvođeni:

- pod saobraćajem vozova, bez zatvora pruge i bez ograničenja u saobraćaju vozova (tekući radovi održavanja),
- pod zatvorom pruge, sa ili bez uvođenja privremenih ograničenja u saobraćaju vozova (lagane vožnje):
 - bez isključenja napona iz kontaktne mreže (masovna zamjena pragova, zavarivanje i zamjena šina),
 - sa isključenjem napona iz kontaktne mreže (mašinsko regulisanje kolosjeka,

čišćenje kanala šinskom mehanizacijom),

Imajući u vidu odobrena sredstva iz Budžeta i potrebu:

- tekućeg održavanja remontovanih dionica u periodu od 2006.–2018. godine, od Vrbnice do Kosa i stanice Trebešica, što podrazumijeva i redovnu godišnju dopunu tucanika, podmazivanje i pritezanje kolosječnog pribora, mašinsko regulisanje kolosjeka, redovno servisiranje skretnica i druge radove na kolosjeku, kao i održavanje kanala i propusta za nesmetano ocjeđivanje zastorne prizme i zaštitu pruge od buičnih tokova,
- uvećanog tekućeg održavanja neremontovanih dionica Kos – Podgorica – Bar, kako bi se očuvale važeće brzine saobraćaja vozova i to:
 - a) Na pruzi od Kosa do Podgorice od 50 – 60 km/h, u odnosu na projektovanu brzinu od 75 km/h,
 - b) Na pruzi od Podgorice do Bara od 70 km/h, u odnosu na projektovane brzine od : 100 km/h na pruzi Podgorica - Golubovci, 75 km/h na dionici Zeta – Sutomore i 70 km/h na dionici Sutomore - Bar,
- uvećanog tekućeg održavanja aktivnog klizišta na dionici Sutomore – Bar od 448+978 do km 450+100, kako bi se očuvala bezbjednost saobraćaja sa uvedenom laganom vožnjom,
- tekućeg održavanja pruge Nikšić – Podgorica, na kojoj je kompletan kolosjek položen 2006./2007. godine i ista je od tada u eksploataciji,
- tekućeg održavanja pruge Podgorica – Državna granice sa Albanijom,

iz sredstava opredjeljenih Budžetom, kada je u pitanju **održavanje građevinske infrastrukture**, prioritet je dat radovima na održavanju **gornjeg stroja** (zamjena dotrajalih pragova, dopuna tucanika, mašinsko regulisanje kolosjeka, zamjena dotrajale skretničke građe) i tekućeg održavanja **donjeg stroja** (čišćenje kanala, održavanje kosina i nasipa, mostova, tunela, oprema pruge i sl.).

Tokom 2018. godine, **Služba za donji stroj i pripadajuća Radna jedinica za održavanje trupa pruge Sektora za održavanje građevinske infrastrukture zajedno sa pružnim dionicama**, u skladu sa raspoloživom radnom snagom, materijalom i opremom realizovala je sljedeće aktivnosti tekućeg i investicionog održavanja (na osnovu mjesečnih planova rada), po Programu za 2018. godinu (koji se finansira iz Budžeta CG):

- Pregled 3 tunela (187, 190 i 193) u garantnom roku na pruzi Vrbnica – Bar,
- Učešća u radu komisija za davanje saglasnosti za gradnju u pružnom pojasu,
- Ručno čišćenje odvodnih kanala uz utovar, transport i istovar,
- Ručno čišćenje nanosa iz propusta, uz utovar, transport i istovar,
- Mašinsko čišćenje odronjenog materijala sa kosina, uz utovar, transport i istovar,
- Održavanje kamenih kosina ručnim kavanjem labavog kamena,
- Sječa i uklanjanje žbunja i ševara sa kosina i održavanje zatravljenih kosina, bankina za nesmetano odvodnjavanje prizme sa uklanjanjem rastinja iz kolosjeka,
- Održavanje zatravljenih kosina, bankina za nesmetano odvodnjavanje prizme,
- Sječa drveća motornom testerom van pružnog pojasa,
- Mjesečno održavanje putnih prelaza u istom nivou sa ugrađenim armirano betonskim pločama,
- Izrada, transport, ugradnja novih pružnih oznaka: padokazne table, km i hm kolje i dr.

Pored navedenih radova, u cilju zaštite bezbjednog odvijanja željezničkog saobraćaja, zaštite željezničke infrastrukture i uređenja pružnog pojasa pruge tokom 2018. godine redovno su podnošene prijave nadležnim državnim i opštinskim institucijama zbog neovlašćenog i neodobrenog izvođenja radova u zaštitnom pojasu pruge kao i prijave za deponovanje otpadnog materijala pored pruge.

U narednim tabelama dat je osvrt na period od 2013. do 2018. godine za prioritarne radove na donjem stroju koji su izvođeni iz sredstava opredjeljenih Budžetom, na sva tri pravca željezničkih pruga u Crnoj Gori:

Ručno čišćenje odvodnih kanala po m'

PRUGA	2013	2014	2015	2016	2017	2018
B.Polje-Bar	2.000	6.418	10.836	7.505	12.421	26.563
PG-NK	1.000	1.100	9.020	3.204	11.355	8.630
PG-AL.GR.	210	100	330	303	770	1.340
UKUPNO:	3.210	7.618	20.186	11.012	24.546	36.533
UKUPNO:						103.104

Ručno čišćenje nanosa iz propusta po m³

PRUGA	2013	2014	2015	2016	2017	2018
B.Polje-Bar	61	179	150	164	268	258
PG-NK			12	60	40	28
PG-AL.GR.				20		
UKUPNO:	61	179	161	244	307	286
UKUPNO:						1.239

Mašinsko čišćenje odronjenog materijala sa kosina u m³

PRUGA	2013	2014	2015	2016	2017	2018
B.Polje-Bar	250	401	864	281	206	509
PG-NK	13	16		20	23	
PG-AL.GR.	10		40	20	5	10
UKUPNO:	273	417	904	321	234	519
UKUPNO:						2.667

Održavanje kamenih kosina ručnim kavanjem labavog kamena po m²

PRUGA	2013	2014	2015	2016	2017	2018
B.Polje-Bar	100	106	77	120	110	106
PG-NK			27	40		20
PG-AL.GR.	5.940		35	50		
UKUPNO:	6.040	106	50	210	110	126
UKUPNO:						6.642

Sječa i uklanjanje žbunja i ševara sa kosina i sa obadvije strane pruge po m²

PRUGA	2013	2014	2015	2016	2017	2018
B.Polje-Bar	69.390	41.500	31.625	105.670	198.995	228.400
PG-NK	20.000	35.000	263.500	45.650	119.350	143.540
PG-AL.GR.		2.030	20.250	8.050	14.450	15.300
UKUPNO:	89.390	78.530	315.375	159.370	332.795	387.240
UKUPNO:						1.362.700

Održavanje zatravljenih kosina, bankina za nesmetano odvodnjavanje prizme po m²

PRUGA	2013	2014	2015	2016	2017	2018
B.Polje-Bar	10.000	16.090	83.990	62.805	179.375	242.867
PG-NK	4.000			300	10.400	11.150
PG-AL.GR.		1.000	550	200	10.100	25.130
UKUPNO:	14.000	17.090	84.540	63.305	199.875	279.147
UKUPNO:						657.957

Sječa drveća, motornom testerom prečnik stabla veći od Ø20cm van pružnog pojasa po kom

PRUGA	2013	2014	2015	2016	2017	2018
B.Polje-Bar	50	60	982	186	237	193
PG-NK		10	3		35	60
PG-AL.GR.				30	20	30
UKUPNO:	50	70	985	216	292	283

UKUPNO: 1.896

Ukupna realizacija plana tekućeg održavanja **donjeg stroja** na sva tri pravca pruge u odnosu na Program rada za 2018. godinu iznosi 142,67 %, odnosno 707.995,44 eura.

Po Programu za finansiranje tekućeg održavanja **gornjeg stroja** iz sredstava Budžeta Crne Gore za 2018. godinu, opredijeljena su sredstva u iznosu od 2.156.664,75 eura. Realizacija radova na gornjem stroju u iznosu od 1.913.391,98 eura je 88,72 % u odnosu na opredijeljena sredstva predviđena Programom.

Najveći obim radova, po Programu u 2018.godini izvodio se na:

- Ispravljanju širine kolosjeka sa prekivanjem skretničkih pragova,
- Ručnom podbijanju pragova i klasičnih sastava,
- Ručnom planiranju zastorne prizme,
- Pritezanju vijaka i tirfona u kolosjeku,
- Nabavci i ugradnji impregniranih bukovih pragova i skretničke građe,
- Podmazivanju unutrašnje ivice spoljne šine u krivinama radijusa manjeg od 600m,
- Čišćenju i podmazivanju skretnica i dilatacionih sprava,
- Mašinskom regulisanju kolosjeka i skretnica,
- Mašinskom planiranju zastorne prizme,
- Nabavci i ugradnji dvostrukih elastičnih podloški, tirfona i vijaka za spajanje šina i pragova,
- Vršanju mjesečnih pregleda i mjerenja skretnica, ukrštaja i dilatacionih sprava,
- Kontrolu stanja kolosjeka i pruge vožnjama na vučnom vozilu,
- Ručnom regulisanju kolosjeka po smjeru i niveleti sa svim parametrima geometrije kolosjeka i dizanju nivelete do 10 cm,
- Oporavci metalnih djelova sketnica,
- Nabavci, prevozu i istovaru tucanika za redovnu godišnju dopunu,

i sl. pozicijama u cilju stvaranja uslova za bezbjedan saobraćaj vozova pri brzinama predviđenim i planiranim redom vožnje za 2017./2018. godinu, sa što manjim uvođenjem „laganih“ vožnji (smanjenih brzina).

Radovima tekućeg održavanja gornjeg stroja (kolosjeka, skretnica, dilatacionih sprava) otklanjaju se manji nedostaci na gornjem stroju, nastali u periodu između srednjih i glavnih opravki (remonta pruge), a zadatak im je da uspore dotrajanje i habanje kolosječnog materijala i da u granicama propisanih tolerancija očuvaju širinu, visinu i smjer kolosjeka za propisane i predviđene brzine.

Pod pojačanim nadzorom rada, posebno je bio dio pruge od Kosa do Podgorice, kao najteži dio pruge za održavanje, sa najvećim brojem krivina, najvećim usponima i padovima, u krajnjem dio pruge koji nije remontovan u cjelini od njene izgradnje (remont je vršen na nivou srednjih opravki).

Najznačajniji radovi koji su odrađeni u 2018. godini su:

➤ **Zamjena i ugradnja novih pragova**

U 2018. godini prema Programu bilo je planirao za zamjenu 4.320 pragova. Do kraja godine ugrađeno je 1.025 novih pragova i 1.631 polovnih kvalitetnih pragova pridobijenih od remonta gornjeg stroja tunela Sozina, odnosno 61,48 % u odnosu na planirani obim radova.

Planirana količina skretničke građe je bila 1.550,00 m' sa zamjenom pribora pri čemu je do kraja godine je ugrađeno 1.797,00 m', odnosno 116,00 %.

Zamjena kolosječnih pragova u kom

PRUGA	2013	2014	2015	2016	2017		2018	
					NOVI	POLOVNI	NOVI	POLOVNI
B.Polje-Bar	2.959	3.996	3.510	3.427	2.119	1.967	827	1.568
PG-NK		4		166	45		163	
PG-AL.GR.		24	83	10	2		35	63
UKUPNO:	2.959	4.024	3.593	3.603	2.166	1.967	1.025	1.631
UKUPNO:					NOVIH	16.345	NOVIH	12.354
					POLOVNI	1.967	POLOVNI	1.631

Zamjena skretničkih pragova u m'

PRUGA	2013	2014	2015	2016	2017	2018
B.Polje-Bar	1.972	1.966	1.872	1.600	1.572	1.797
PG-NK						
PG-AL.GR.	28	229	58			
UKUPNO:	1.999	2.195	1.930	1.600	1.572	1.797
					UKUPNO:	11.093

➤ **Mašinsko regulisanje kolosjeka i skretnica**

Izvršenjem ove pozicije uređuje se geometrija kolosjeka po smjeru i niveleti pri čemu se postiže stabilnost kolosjeka i skretnica i omogućuje bezbjedna i sigurna vožnja. U 2018.godini urađeno je mašinsko regulisanje kolosjeka na dužini od 72.508,00 m', odnosno 138,64 % od planiranog.

Od 43 kom planiranih skretnica, mašinski je regulisano 5 kom, odnosno 11,63 %.

Mašinsko regulisanje kolosjeka u m'

PRUGA	2013	2014	2015	2016	2017	2018
B.Polje-Bar	61.445	65.351	25.570	44.753	29.675	46.171
PG-NK	1.640		8.100	48.735	7.230	23.737
PG-AL.GR.	3.020	880	966	2.640	2.680	2.600
UKUPNO:	66.105	66.231	34.636	96.128	39.585	72.508
					UKUPNO:	375.193

Mašinsko regulisanje skretnica u kom

PRUGA	2013	2014	2015	2016	2017	2018
B.Polje-Bar	5	99	62	40	26	5
PG-NK					12	
PG-AL.GR.	4					
UKUPNO:	9	99	62	40	38	5
					UKUPNO:	253

➤ **Nabavka, prevoz i istovar tucanika za redovnu godišnju dopunu i mašinsko profilisanje zastorne prizme**

Redovnom dopunom novog tucanika uz mašinsko regulisanje i profilisanje zastorne prizme i kolosjeka vrši se poprečno ukrućenje kolosječne rešetke u cilju smanjenja naprezanja u šinama, posebno u ljetnjem periodu pri visokim temperaturama kako ne bi došlo do deformacije kolosjeka, tzv. "sunčanih krivina", što izaziva prekide u saobraćaju i ugrožava bezbjednost saobraćaja.

Do kraja godine dopunjeno je 4.908,00 m³ tucanika od planiranih 4.500,00 m³, odnosno 109,00%. Mašinsko profilisanje zastorne prizme je odrađeno na dužini od 52.680 m', od planiranih 48.000m' odnosno 110,00%, a najviše na pruzi Nikšić-Podgorica 57.000,00 m'.

Mašinsko planiranje i oblikovanje zastorne prizme u m'

PRUGA	2013	2014	2015	2016	2017	2018
B.Polje-Bar	21.710	55.030	27.950	32.550	11.016	29.780
PG-NK	250		800	37.940	57.000	22.200
PG-AL.GR.	7.220	5.150	16.540	3.650	8.050	700
UKUPNO:	29.180	60.180	45.290	74.140	76.066	52.680

UKUPNO: 337.536

Istovar tucanika za redovnu godišnju dopunu u m³

PRUGA	2013	2014	2015	2016	2017	2018
B.Polje-Bar	1.935	2.488	1.091	2.220	360	2.180
PG-NK	200	2.147	240	2.480	3.260	2.608
PG-AL.GR.		354	66	160	160	120
UKUPNO:	2.135	4.989	1.397	4.860	3.780	4.908

UKUPNO: 22.069

➤ **Kontrola geometrije kolosjeka mjernim kolima**

U Programu za 2018. godinu predviđeno je bilo snimanje geometrijskog stanja kolosjeka mjernim kolima dva puta godišnje (proljećne i jesenje snimanje). Navedeno snimanje predstavlja osnov za mašinsko regulisanje kolosjeka i preduzimanje ostalih radova na kolosjeku (regulisanje širine kolosjeka, pritezanje pribora, popravka nadvišenja kolosjeka, podbijanje pragova, određivanje brzina saobraćanja vozova i sl.).

Željeznička infrastruktura ne raspolaže mjernim kolima, čija kupovina nije isplativa zbog visoke cijene, malog angažovanja tokom godine (najviše do tri puta) i male željezničke mreže u Crnoj Gori (330 km), pa se svake godine raspisuje tender i angažuju mjerna kola za snimanje stanja kolosjeka iz neposrednog okruženja (Srbija i Hrvatska). Nakon neuspjelih tendera u poslednjih pet godina zbog kvara mjernih kola u okruženju, ne zainteresovanosti ponuđača i ponuđene cijene, u novembru 2017. godine, vršena je kontrola stanja kolosjeka mjernim kolima iz Srbije na sva tri pravca pruge u Crnoj Gori. Zbog problema sa angažovanjem mjernih kola Željeznička infrastruktura je krajem 2017.godine krenula u nabavku mjernih uređaja iz Francuske sa elektronskim zapisom koji se ručno pokreću prugom i koji zamjenjuju mjerna kola. Oprema snima sve parametre kolosjeka kao i mjerna kola izuzev stabilnosti kolosjeka. Isporuca ove opreme je bila u aprilu 2018.godine i izvršena je obuka zaposlenih koji će raditi na opsluživanju ovih mjernih uređaja.

Navedeno snimanje iz 2017.godine je bilo osnov planiranja radova na mašinskom regulisanju uz potrebe za mašinskim regulisanjem evidentirane na osnovu pregleda i mjerenja iz 2018.godine prema Pravilniku o održavanju gornjeg stroja.

Osim gore navedenih značajnih pozicija na gornjem stroju vršene su i redovne nedeljne, mjesečne, polugodišnje i godišnje kontrole, mjerenja održavnja elemenata gornjeg stroja po Pravilniku o održavanju gornjeg stroja (pregledi i mjerenja skretnica, ukrštaja i dilatacionih sprava, pregled stanja elemenata gornjeg stroja sa vođenjem evidencija o pregledima,

podmazivanje unutrašnje ivice spoljne šine u krivinama radijusa manjeg od 600 m', čišćenje i podmazivanje skretnica i dilatacionih sprava, i sl.), a u zimskim i ljetnim mjesecima i neophodna dežurstva za čišćenje leda iz tunela, održavanje skretnica i sl.

U toku 2018. godine izvođeni su i **radovi na staničnim objektima i poslovnim zgradama** u okviru tekućeg održavanja i to: opravka krova od aluminijsko rebrastog lima, salonitke i krovnog prekrivača sa crijepom, opravka hidroizolacije ravnog krova, bojenje zidova stolarije i bravarije, nabavka i postavljanje laminata, podne i zidne keramike, održavanje-opravka sanitarnih uređaja, izrada nove vodovodne instalacije, održavanje elektroinstalacije, grijanja i osvetljenja, izrada novog inventara-plakara, izrada i ugradjivanje nove stolarije, opravka bravarije i limarije, izrada horizontalnih i vertikalnih oluka i sl.

U 2018.godini urađena je i zamjena krova na zgradi Pružne dionice u Nikšiću.

U prošloj godini Programom planirana sredstva za radove na staničnim i poslovnim zgradama u iznosu od 70.909,00 euro realizovana su u iznosu od 59.181,61 eura.

Planirani i realizovani radovi na staničnim objektima i poslovnim zgradama iz sredstava Budžeta Crne Gore za period od 2013.-2018.godine prikazana su u narednoj tabeli:

VRSTA RADA TROŠKOVI PO VRSTI TEKUĆEG ODRŽAVANJA		2013.-2018.godina	
		PLANIRANA SREDSTVA PROGRAMOM RADA ZICG	REALIZOVANA SREDSTVA PROGRAMOM RADA ZICG
STANIČNE ZGRADE	2013	72.549,34 €	42.677,14 €
	2014	80.080,20 €	49.250,36 €
	2015	84.801,00 €	59.008,72 €
	2016	87.151,00 €	60.795,93 €
	2017	78.901,00 €	61.761,45 €
	2018	70.909,00 €	59.181,61 €
		474.391,54 €	332.675,21 €

Poslovni objekti i zgrade i pored velikog broja tekućih radova zahtijevaju mnogo veća ulaganja u investiciono održavanje imajući u vidu da su ovi objekti u eksploataciji duže od 40 godina i da osim sporadičnog većeg ulaganja u željezničke stanice Mojkovac i Kolašin i stanične i objekte na pruzi Nikšić – Podgorica ostalih većih ulaganja nije bilo.

Pri radovima održavanja željezničke infrastrukture je značajno angažovanje **šinske mehanizacije**. Nepristupačnost terena kuda prolazi pruga i nemogućnost primjene drumske mehanizacije za dopremu materijala i prevoz ljudstva, uslovljavaju značajan rad šinskih vozila na gotovo svim pozicijama tekućeg održavanja infrastrukture. Za navedene radove su angažovana sljedeća šinska vozila:

- mašine za regulisanje kolosjeka – podbijačica,
- mašina za oblikovanje zastorne prizme – plug,
- motorna pružna vozila za prevoz materijala i radnika,
- motorna pružna vozila za održavanje kontaktne mreže,
- motorno pružno autobusnog tipa, za prevoz radnika i inspekcijske preglede,
- teretni plato vagoni za opremu i prevoz materijala (zamjena šina),
- teretni vagoni za istovar tucanika,
- šinski bager,
- šinska varilačka prikolica.

Navedena šinska vozila i oprema najvećim dijelom nabavljena su u periodu od 1976. do 1983. godine. U poslednjih 14 godina nije bilo nabavke nove mehanizacije i opreme, izuzev ručne mjerne tehnike za kolosjek nabavljene prošle godine. Nedostatak rezervnih djelova, starost mašina, nepredviđeni kvarovi značajno su opterećivali rad ove službe kao i planiranje radova na održavanju željezničkih infrastrukturnih objekata.

U radioničkom centru Podgorica kao i u stanicama Mojkovac ili Kolašin u prošloj godini vršeno je:

- tekuće održavanje "krupne" pružne mehanizacije (preventivni pregledi i otklanjanje kvarova),
- tekuće održavanje "sitne" pružne mehanizacije (tirfonjerke, mašine za bušenje pragova, rezačice za šine i sl.)
- tekuće održavanje vagona, transportnih građevinskih mašina, radioničke opreme, radnih platformi na vučenim vagonima, uređaja, mjernih instrumenata i dr,
- redovni pregledi, održavanje i servisiranje i protivpožarne opreme protivpožarnih aparata,
- radovi pripreme krupne pružne mehanizacije za glavnu opravku i reviziju,
- kontrola ispravnosti razmjernika za kolosjek,
- kontrolne - probne vožnje i rad sa ovlaštenim serviserima.

U prošloj godini Programom planirana sredstva za održavanje mehanizacije u iznosu od 207.807,20 eura realizovana su u iznosu od 198.400,53 eura.

Planirani i realizovani radovi Službe mehanizacije iz sredstava Budžeta Crne Gore za period od 2013.-2018.godine prikazana su u narednoj tabeli:

VRSTA RADA TROŠKOVI PO VRSTI TEKUĆEG ODRŽAVANJA		2013.-2018.godina	
		PLANIRANA SREDSTVA PROGRAMOM RADA ZICG	REALIZOVANA SREDSTVA PROGRAMOM RADA ZICG
MEHANIZACIJA	2013	305.804,00 €	241.978,23 €
	2014	260.779,20 €	187.982,08 €
	2015	210.818,22 €	195.908,92 €
	2016	216.039,20 €	194.199,71 €
	2017	207.807,20 €	198.400,53 €
	2018	230.133,27 €	249.069,28 €
		1.431.381,09 €	1.267.538,75 €

Na željezničkoj mreži Crne Gore i dalje se vrši **čuvarska služba**, sa osnovnom podjelom na ophodarske dionice i radna mjesta čuvara ophodara i čuvara objekata – mostova. Na ophodarskim dionicama, čuvarska služba se vrši u turnusu ili po vremenu, a na pruzi Vrbnica – Bar u turnusu je organizovana stalna čuvarska služba na mostovima: Ljubovidja, Tara III, Mala Rijeka i Skadarsko jezero, prvenstveno radi praćenja rada i stanja dilatacionih sprava ugrađenih na mostovima. Osoblje za čuvarsku službu se formira – školuje iz postojećeg kadra stručnim osposobljavanjem u ŽICG.

Čuvarska služba u prethodnom dvanaestomjesečnom periodu vršila se na način kako je to predviđeno važećim Redom vožnje za 2017./2018. godinu, po važećim grafikonima ophodnje i u skladu sa poslovnica za vršenje čuvarske službe. Na pruzi Vrbnica – Bar, čuvarska služba se vrši na 16 ophodarskih dionica i 4 čuvarska mjesta na mostovima (Ljubovidja, Tara III, Mala Rijeka i Skadarsko jezero) na kojima su ugrađene dilatacione sprave, a na pruzi Nikšić – Podgorica na 6 dionica ophodnje. Na pruzi Podgorica – Državna granice sa Albanijom jedna čuvarska služba, od Podgorice do stanice Tuzi.

Na osnovu prethodno izloženog, vrijednost građevinskog tekućeg održavanja po mjesecima tokom 2018.godine prikazana je u tabeli:

2018. godina	VRIJEDNOST IZVEDENIH RADOVA PO MJESECIMA	KUMULATIVNO
JANUAR	262.935,01 €	262.935,01 €
FEBRUAR	228.347,16 €	491.282,17 €
MART	255.562,23 €	746.844,40 €

APRIL	458.096,43 €	1.204.940,83 €
MAJ	354.644,33 €	1.559.585,17 €
JUN	257.675,14 €	1.817.260,31 €
JUL	269.040,48 €	2.086.300,78 €
AVGUST	233.534,65 €	2.319.835,44 €
SEPTEMBAR	306.678,71 €	2.626.514,15 €
OKTOBAR	388.432,89 €	3.014.947,04 €
NOVEMBAR	262.243,53 €	3.277.190,57 €
DECEMBAR	239.070,15 €	3.516.260,71 €
UKUPNO:	3.516.260,71 €	

Vrijednost realizovanih radova tekućeg održavanja po pojedinim pružnim pravcima po vrsti građevinskih radova iznosi:

VRSTA ODRŽAVANJA	PRUGA			Ukupno
	Vrbnica-Bar	Nikšić-Podgorica	Podgorica-Držav. Granica sa Albanijom	
Donji stroj	586.940,47	99.495,12	21.559,85	707.995,44
Gornji stroj	1.403.611,44	452.453,68	57.326,87	1.913.391,98
Stanične zgrade	59.181,61	0	0	59.181,61
Mehanizacija	249.069,28	0	0	249.069,28
Čuvarska služba	490.089,60	89.107,20	7.425,60	586.622,40
UKUPNO:	2.788.892,40 €	641.056,00 €	86.312,32 €	3.516.260,71 €

REKAPITULACIJA

I.1. SEKTOR ZA ODRŽAVANJE GRAĐEVINSKE INFRASTRUKTURE

R.B.	PRUGA VRBNICA - BAR	EUR PO PROGRAMU ZA 12 MJESECI	DIREKCIJA	
			KUMULATIVNO €	%
I.1.1.	DONJI STROJ PRUGE	373.556,55	586.940,47	157,12%
I.1.2.	GORNJI STROJ PRUGE	1.658.059,90	1.403.611,44	84,65%
I.1.3.	STANIČNE ZGRADE	70.909,00	59.181,61	83,46%
I.1.4.	MEHANIZACIJA	230.133,27	249.069,28	108,23%
I.1.5.1;5.4	ČUVARSKA SLUŽBA	490.089,60	490.089,60	100,00%
UKUPNO I:		2.822.748,32	2.788.892,40	98,80%
R.B.	PRUGA NIKŠIĆ - PODGORICA	EUR PO PROGRAMU ZA 12 MJESECI	DIREKCIJA	
			KUMULATIVNO €	%
I.1.1.	DONJI STROJ PRUGE	104.585,25	99.495,12	95,13%
I.1.2.	GORNJI STROJ PRUGE	427.669,00	452.453,68	105,80%
I.1.5.2	ČUVARSKA SLUŽBA	89.107,20	89.107,20	100,00%
UKUPNO II:		621.361,45	641.056,00	103,17%
R.B.	PRUGA PODGORICA - DR.GR. SA ALBANIJOM	EUR PO PROGRAMU ZA 12 MJESECI	DIREKCIJA	
			KUMULATIVNO €	%
I.1.1.	DONJI STROJ PRUGE	18.109,70	21.559,85	119,05%
I.1.2.	GORNJI STROJ PRUGE	70.935,85	57.326,87	80,82%
I.1.5.3	ČUVARSKA SLUŽBA	7.425,60	7.425,60	100,00%
UKUPNO III:		96.471,15	86.312,32	89,47%

REKAPITULACIJA

R.B.	SEKTOR ZA ODRŽAVANJE GRADJEVINSKE INFRASTRUKTURE	EURA PO PROGRAMU ZA 12 MJESECI	DIREKCIJA	
			KUMULATIVNO €	%
I	PRUGA VRBNICA - BAR	2.822.748,32	2.788.892,40	98,80%
II	PRUGA NIKŠIĆ - PODGORICA	621.361,45	641.056,00	103,17%
III	PRUGA PODGORICA - DR.GR. SA ALBANIJOM	96.471,15	86.312,32	89,47%
UKUPNO :		3.540.580,92	3.516.260,71	99,31%

UPOREĐENJE PROGRAMA RADA GRAĐEVINSKE INFRASTRUKTURE 2013.godina - 2018.godina

VRSTA RADA TROŠKOVI PO VRSTI TEKUĆEG ODRŽAVANJA	2013.godina	
	PLANIRANA SREDSTVA PROGRAMOM RADA ZICG	REALIZOVANA SREDSTVA PROGRAMOM RADA ZICG
DONJI STROJ PRUGE	318.857,70 €	303.926,57 €
GORNJI STROJ PRUGE	1.859.207,70 €	2.059.563,41 €
STANIČNE ZGRADE	72.549,34 €	42.677,14 €
MEHANIZACIJA	305.804,00 €	241.978,23 €
ČUVARSKA SLUŽBA	504.940,80 €	504.940,80 €
	3.061.359,54 €	3.153.086,15 €
	2014.godina	
DONJI STROJ PRUGE	374.106,61 €	319.054,62 €
GORNJI STROJ PRUGE	1.796.432,74 €	2.354.131,04 €
STANIČNE ZGRADE	80.080,20 €	49.250,36 €
MEHANIZACIJA	260.779,20 €	187.982,08 €
ČUVARSKA SLUŽBA	504.940,80 €	504.940,80 €
	3.016.339,55 €	3.415.358,90 €
	2015.godina	
DONJI STROJ PRUGE	400.388,70 €	710.864,16 €
GORNJI STROJ PRUGE	2.217.055,37 €	1.949.337,99 €
STANIČNE ZGRADE	84.801,00 €	59.008,72 €
MEHANIZACIJA	210.818,22 €	195.908,92 €
ČUVARSKA SLUŽBA	549.494,40 €	549.494,40 €
	3.462.557,69 €	3.464.614,19 €
	2016.godina	
DONJI STROJ PRUGE	488.735,45 €	409.266,95 €
GORNJI STROJ PRUGE	2.225.337,69 €	2.404.514,90 €
STANIČNE ZGRADE	87.151,00 €	60.795,93 €
MEHANIZACIJA	216.039,20 €	194.199,71 €
ČUVARSKA SLUŽBA	549.494,40 €	549.494,40 €
	3.566.757,74 €	3.618.271,89 €
	2017.godina	
DONJI STROJ PRUGE	400.001,40 €	534.498,50 €
GORNJI STROJ PRUGE	2.323.794,09 €	2.199.515,86 €
STANIČNE ZGRADE	78.901,00 €	61.761,45 €
MEHANIZACIJA	207.807,20 €	198.400,53 €
ČUVARSKA SLUŽBA	586.622,40 €	586.622,40 €
	3.597.126,09 €	3.580.798,74 €
	2018.godina	
DONJI STROJ PRUGE	496.251,50 €	707.995,44 €
GORNJI STROJ PRUGE	2.156.664,75 €	1.913.391,98 €

STANIČNE ZGRADE	70.909,00 €	59.181,61 €
MEHANIZACIJA	230.133,27 €	249.069,28 €
ČUVARSKA SLUŽBA	586.622,40 €	586.622,40 €
	3.540.580,92 €	3.516.260,71 €
UKUPNO 2013-2018		
DONJI STROJ PRUGE	2.478.341,36 €	2.985.606,24 €
GORNJI STROJ PRUGE	12.578.492,34 €	12.880.455,18 €
STANIČNE ZGRADE	474.391,54 €	332.675,21 €
MEHANIZACIJA	1.431.381,09 €	1.267.538,75 €
ČUVARSKA SLUŽBA	3.282.115,20 €	3.282.115,20 €
	20.244.721,53 €	20.748.390,58 €

III.2 TEKUĆE ODRŽAVANJE ELEKTROTEHNIČKE INFRASTRUKTURE

Programom tekućeg održavanja elektrotehničke infrastrukture za 2018. godinu obuhvaćeni su radovi tekućeg održavanja na:

- *kontaktnoj mreži*
 - radovi tekućeg održavanja voznog voda, obilaznog voda, napojnih vodova, opreme za vješanje, zatezanje i električno rastavljanje voznog voda, povratnog voda i uzemljenja i zaštitnih kapija,
- *energetskim postrojenjima*
 - radovi tekućeg održavanja elektrovučnih postrojenja EVP, PS i PSN, aparata u elektrovučnim postrojenjima, uređaja daljinskog upravljanja, distributivnih postrojenja TS i spoljne rasvjete u stanicama i ukrsnicama,
- *telekomunikacionim postrojenjima*
 - radovi na tekućem održavanju telekomunikacionih uređaja optičkog prenosnog sistema, digitalnih centrala, registrofona, dispečerskih i satnih centrala, svih kablova za rad signalnih i telekomunikacionih uređaja.
- *signalno – sigurnosnim postrojenjima*
 - radovi tekućeg održavanja skretničkih elektropostavnih sprava, brojača osovina, auto-stop uređaja, uređaja na putnim prelazima, pretvarača i rotacionih mašina, ispravljača, dizel agregata, AKU baterija, signalno sigurnosnih uređaja u svim stanicama i ukrsnicama, komandnih stolova i telekomandnog centra, glavnih i manevarskih signala,

U periodu od januara do decembra 2018. godine vršeni su redovni pregledi svih sklopova **kontaktne mreže**, po potrebi zamjena i ugradnja novih rezervnih dijelova, čišćenje leda u tunelima na dijelu pruge Bijelo Polje - Podgorica, praćenje šinske mehanizacije na radovima mašinskog regulisanja kolosjeka i obezbjeđenju gradilišta zbog isključenja napona kontaktne mreže, pregled zaštitne opreme po stanicama, školovanje, obuka i ispitivanje radnika iz poznavanja propisa stabilnih postrojenja elektro vuče. Krađe čeličnih tegova za zatezanje kontaktne mreže na dionicama Bioče – Podgorica – Golubovci i Nikšić - Danilovgrad koji su izazvale prekide kontaktne mreže i obustavu saobraćaja elektro-vučom su uslovili da se nedostajući tegovi zamjene betonskim tegovima. Takođe, rađeno je na skraćivanju nosača konzola u tunelima od Bijelog Polja do ukrsnice Lutovo u cilju stvaranja normalnog slobodnog profila na mjestima konzola gdje je taj profil bio manjih dimenzija od profilom predviđenih.

Za potrebe izgradnje infrastrukture iz sredstava Kapitalnog Budžeta i rekonstrukcije željezničke infrastrukture koja se finansira iz sredstava međunarodnih finansijskih institucija:

- izvršeno obezbjeđenje radilišta na sanaciji kosina Lutovo-Bratonožići,
- izvršeno je osposobljavanje kontaktne mreže u stanici Trebešica na EVP Trebešica.

U toku 2018.godine zbog vanrednih događaja na kontaktnoj mreži (usled nevremena, neispravnih pantografa lokomotiva, pada drveta na mrežu i dr.) beznaponsko stanje iznosilo je 29,30h.

U sklopu održavanja **energetskih postrojenja** izvođeni su radovi na tekućem održavanju elektrovučnih postrojenja EVP, PS i PSN, aparata u elektrovučnim postrojenjima, uređaja daljinskog upravljanja, distributivnih postrojenja TS i spoljne rasvjete u stanicama i ukrsnicama.

U sklopu navedenog održavanja izvršavani su redovni mjesečni pregledi pogonske opreme u svim energetskim postrojenjima, a prema ukazanoj potrebi obavljane i veće intervencije. Izvršena je demontaža neispravnih setova stacionarnih baterija i montaža i puštanje u rad novih u postrojenjima PSN Kolašin, PS Golubovci, PS Trebaljevo, PS Mijatovo Kolo, PS Lutovo i PS Bioče kao i zamjena baterija u zgradi CDU za novi sistem SKADU.

Izvršen je pregled mjerne garniture, ispitivanje i baždarenje obračunskih električnih brojila sa prenosom podataka sa predstavnicima CGES-a u postrojenju EVP Trebešica, TS Mojkovac, TS Bar i TS Podgorica,

Vršene su redovne mjesečne kontrole i po ukazanoj potrebi intervencije na uređajima *daljinskog upravljanja kao i* redovno održavanje *distributivnih postrojenja* TS 10/0,4 kV, STS 25/0,22 kV, TS 35/0,4 kV i opreme u svim stanicama i ukrsnicama.

U sklopu održavanja **elektronskih komunikacija** vršeni su radovi na tekućem održavanju telekomunikacionih uređaja, optičkog prenosnog sistema, digitalnih centrala, registrofona, dispečerskih i satnih centrala, TK pulteva, pružnih telefona, razglasnih uređaja, kao svih kablova za rad signalnih i telekomunikacionih uređaja.

Na telekomunikacionim uređajima u toku 2018. godine nastalo je ukupno 363 smetnji sa ukupnim vremenom trajanja od 488h od kojih su:

- 101 smetnja na ŽAT digitalnim centralama,
- 94 smetnje na ŽAT telefonima,
- 18 smetnji na IP telefoniji,
- 113 smetnji na PT,
- 15 smetnji na registrofonima i
- 22 smetnje na kablovima.

U sklopu održavanja **signalno-sigurnosnih uređaja** vršeni su radovi tekućeg održavanja skretničkih elektropostavnih sprava, brojača osovina, auto-stop uređaja, uređaja na putnim prelazima, pretvarača i rotacionih mašina, ispravljača, dizel agregata, AKU baterija, signalno sigurnosnih uređaja u svim stanicama i ukrsnicama, komandnih stolova i telekomandnog centra, glavnih i manevarskih signala.

Nemogućnost nabavke rezervnih dijelova zbog zastarjele tehnike kod signalno-sigurnosnih uređaja, otuđivanje bakarnih kablova i AKU baterija na putnim prelazima su značajno opterećivali rad svih službi održavanja signalno-sigurnosnih uređaja.

U sklopu navedenog održavanja izvršavani su redovni mjesečni pregledi a prema ukazanoj potrebi obavljane i veće intervencije.

U toku 2018. godine na signalno-sigurnosnim uređajima je bilo ukupno 2.516 smetnji, u trajanju od 12.555h što u prosjeku iznosi 4,9 h po jednoj smetnji od kojih su:

- zbog nepravilne vožnje 99 smetnji u trajanju od 163h,
- zbog loma motki na polubranicima 22 smetnje u trajanju od 101h,
- zbog smetnji u domenu građevinske djelatnosti 119 smetnji u trajanju od 1.243h,
- zbog neispravnog kabla 3 smetnje u trajanju od 423h,
- zbog vremenskih neprilika 1 smetnja u trajanju od 21h,
- zbog trećih lica 14 smetnji u trajanju od 637h,
- zbog nedostatka rezervnih djelova koji su bili neispravni 3 smetnje u trajanju od 290h (duze vrijeme su neispravni bili putni prelazi: Prentina glavica, Martinići i Kličevo),
- na putnim prelazima je bilo 883 smetnje u ukupnom trajanju 3.365h

Vrijednost kompletnog *elektrotehničkog tekućeg održavanja* po mjesecima tokom 2018. godine prikazana je u tabeli:

<i>TEKUĆA 2018. godina</i>	<i>VRIJEDNOST IZVEDENIH RADOVA PO MJESECIMA</i>	<i>KUMULATIVNO</i>
JANUAR	105.498,03 €	105.498,03 €
FEBRUAR	93.906,59 €	199.404,62 €
MART	113.250,98 €	312.655,60 €
APRIL	93.355,61 €	406.011,21 €
MAJ	88.277,95 €	494.289,16 €
JUN	95.408,86 €	589.698,02 €
JUL	94.169,75 €	683.867,77 €
AVGUST	95.254,05 €	779.121,82 €
SEPTEMBAR	88.098,82 €	867.220,64 €
OKTOBAR	89.808,70 €	957.029,34 €
NOVEMBAR	118.897,92 €	1.075.927,26 €
DECEMBAR	182.531,75 €	1.258.459,01 €
UKUPNO:	1.258.459,01 €	

Upoređenje planiranih Programom i realizovanih sredstva za elektro održavanje u 2018.godini dato je u tabeli:

VRSTA TEKUĆEG ODRŽAVANJA	PLANIRANA SREDSTVA ZA 2018.godinu	REALIZOVANO ZA 12 MJESECI	REALIZACIJA %
KONTAKTNA MREŽA	535.944,41	528.497,22	98,61%
ENERGETSKA POSTROJENJA	163.157,33	181.248,95	111,09%
ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE	284.507,50	284.507,00	100,00%
SIGNALNO-SIGURNOSNA POSTROJENJA	264.205,84	264.205,84	100,00%
UKUPNO:	1.247.815,08	1.258.459,01	100,85%

U narednoj tabeli prikazane su vrijednosti tekućeg elektro održavanja po prugama i po vrsti održavanja:

REKAPITULACIJA

I.2. SEKTOR ZA ELEKTROTEHNIČKE POSLOVE

R.B.	PRUGA VRBNICA - BAR	EUR PO PROGRAMU ZA 12 MJESECI	KUMULATIVNO €	%
I.2.1.	KONTAKTNA MREŽA	409.321,18	416.038,45	
I.2.2.	ENERGETSKA POSTROJENJA	129.654,92	149.194,78	
I.2.3.	ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE	200.157,00	200.157,00	
I.2.4.	SIGNALNO-SIGURNOSNI UREĐAJI	183.395,05	187.275,55	
UKUPNO :		922.528,15	952.665,78	103,27%
R.B.	PRUGA NIKŠIĆ - PODGORICA	EUR PO PROGRAMU ZA 12 MJESECI	KUMULATIVNO €	%
I.2.1.	KONTAKTNA MREŽA	126.623,23	112.458,77	
I.2.2.	ENERGETSKA POSTROJENJA	33.502,41	32.054,17	
I.2.3.	ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE	75.306,50	75.306,00	
I.2.4.	SIGNALNO-SIGURNOSNI UREĐAJI	60.828,94	58.145,70	
UKUPNO :		296.261,08	277.964,64	93,82%
R.B.	PRUGA PODGORICA - DR.GR. SA ALBANIJOM	EUR PO PROGRAMU ZA 12 MJESECI	KUMULATIVNO €	%
I.2.3.	ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE	9.044,00	9.044,00	
I.2.4.	SIGNALNO-SIGURNOSNI UREĐAJI	19.981,85	18.784,59	
UKUPNO :		29.025,85	27.828,59	95,88%

REKAPITULACIJA

R.B.	SEKTOR ZA ELEKTROTEHNIČKE POSLOVE	EUR PO PROGRAMU ZA 12 MJESECI	KUMULATIVNO €	%
I	PRUGA VRBNICA - BAR	922.528,15	952.665,78	
II	PRUGA NIKŠIĆ - PODGORICA	296.261,08	277.964,64	
III	PRUGA PODGORICA - DR.GR. SA ALBANIJOM	29.025,85	27.828,59	
UKUPNO :		1.247.815,08	1.258.459,01	100,85%

III.3 UPRAVLJANJE I REGULISANJE SAOBRAĆAJA

Programom za tekuće održavanje željezničke infrastrukture za 2018. godinu opredjeljena su sredstva u iznosu od 2.011.604,00 eura za upravljanje i regulisanje saobraćaja.

Navedena sredstva predstavljaju troškove zaposlenih u Sektoru za upravljanje i regulisanje saobraćaja (zarade zaposlenih, nabavku službene i zaštitne odjeće i ljekarske preglede, ogrijevno drvo, obrasci za regulisanje saobraćaja i sl.).

Upravljanje i regulisanje saobraćaja obuhvata planiranje, praćenje i upravljanje saobraćajem na cijeloj željezničkoj mreži, svakodnevno u toku 24 sata, kako na otvorenoj pruzi tako i u stanicama.

Regulisanje saobraćaja vršeno je iz operativnog centra Podgorica (saobraćajni dispečeri i TK dispečeri) i preko izvršnog osoblja stanica i ukrasnica (šefovi stanica, otparnici vozova).

Navedena sredstva u toku 2018. godine realizovana su u iznosu od 2.025.280,28 eura za plate zaposlenih, odnosno 100,68 % od planiranog, kako je prikazano u narednoj tabeli:

TEKUĆA 2018. godina	VRIJEDNOST IZVEDENIH RADOVA PO MJESECIMA	KUMULATIVNO
JANUAR	170.342,34 €	170.342,34 €
FEBRUAR	161.837,64 €	332.179,98 €
MART	157.577,93 €	489.757,91 €
APRIL	168.948,00 €	658.705,91 €
MAJ	180.358,10 €	839.064,01 €
JUN	182.133,71 €	1.021.197,72 €
JUL	145.374,63 €	1.166.572,35 €
AVGUST	172.547,82 €	1.339.120,17 €
SEPTEMBAR	149.079,50 €	1.488.199,67 €
OKTOBAR	178.483,08 €	1.666.682,75 €
NOVEMBAR	194.592,17 €	1.861.274,92 €
DECEMBAR	164.005,36 €	2.025.280,28 €
UKUPNO:	2.025.280,28 €	

U protekloj godini na željezničkoj mreži u Crnoj Gori saobraćalo 5.974 teretnih vozova po relacijama:

- a) Podgorica-Nikšić-Podgorica 972 voza
- b) Podgorica-Tuzi-Podgorica 334 voza
- c) Podgorica-Bijelo Polje-Podgorica 1.378 vozova
- d) Podgorica-Bar-Podgorica 1.212 vozova

U teretnim kolima prevezeno je 1.546.325 neto tona robe, odnosno 3.316.693 bruto tona, pri čemu je obim prevoza u 2018. godini uvećan za 4.52 %.

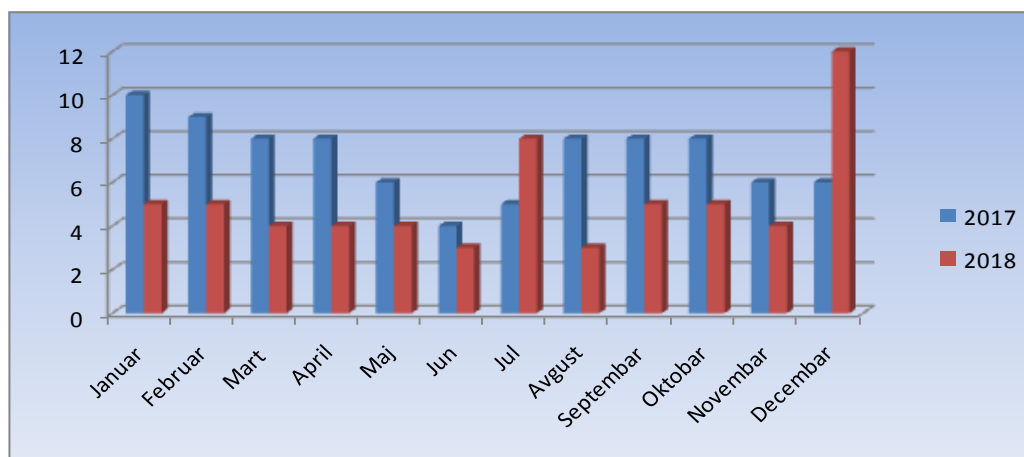
Na prugama u Crnoj Gori saobraćalo je 12.127 vozova za prevoz putnika od čega u međunarodnom saobraćaju 1.672 voza (40,62 % veći nego 2017.god.), odnosno 10.455 lokalnih putničkih vozova (7,09 % manje nego 2017.god.).

U 2018. godini na prugama u Crnoj Gori prosječan broj uvedenih laganih vožnji je bio 5 i manji je za 27,9 % u odnosu na 2017. godinu kada ih je bilo 7.

Tabela: Uporedni podaci broja laganih vožnji

Godina	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avugst	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Prosječan broj
2017	10	9	8	8	6	4	5	8	8	8	6	6	7,2
2018	5	5	4	4	4	3	8	3	5	5	4	12	5,2

Grafikon: Uporedni podaci broja laganih vožnji

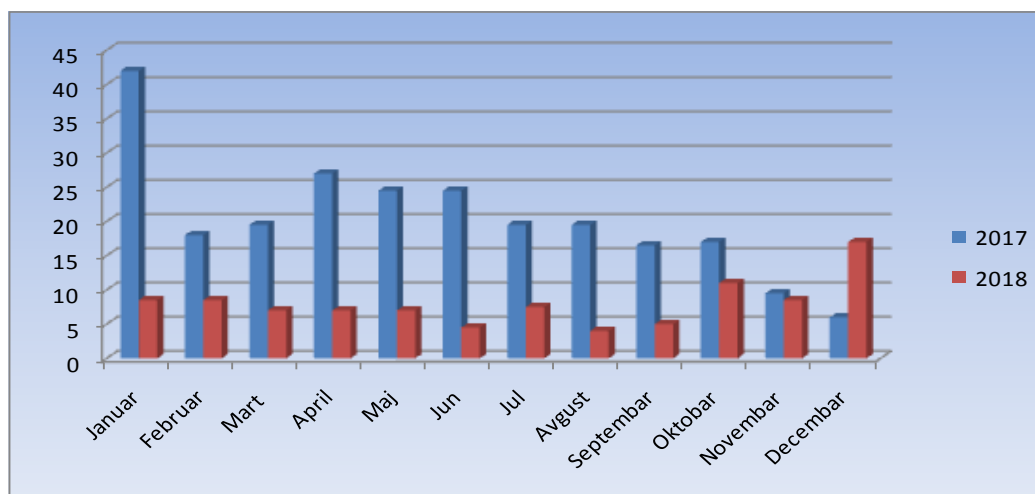

U 2018. godini, produžeci voznih vremena zbog uvedenih laganih vožnji su u prosjeku iznosili 8 minuta. U odnosu na 2017. godinu (20,3 minuta), produžeci voznih vremena u 2018. godini su manji za 60,7 %.

Tabela: Uporedni podaci produžetka voznih vremena

Godina	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avugst	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Prosječan broj
2017	42,0	18,0	19,5	27,0	24,5	24,5	19,5	19,5	16,5	17,0	9,5	6,0	20,3
2018	8,5	8,5	7,0	7,0	7,0	4,5	7,5	4,0	5,0	11,0	8,5	17,0	8,0

Grafikon: Uporedni podaci produžetka voznih vremena

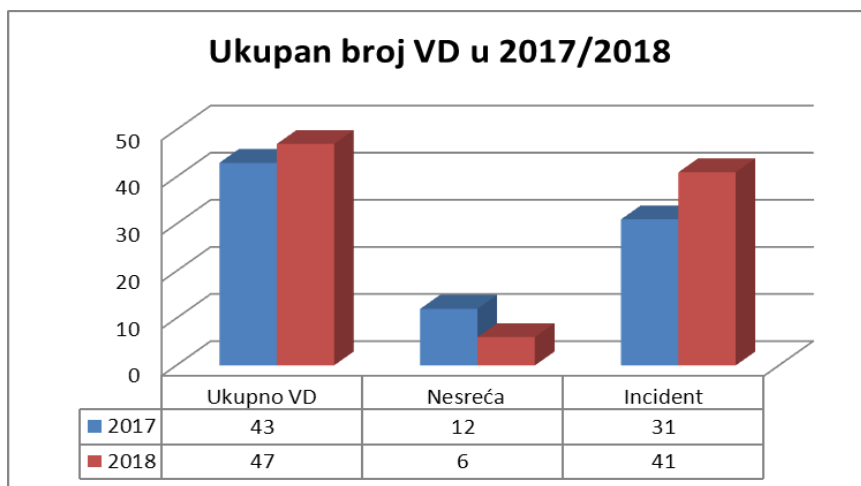

U periodu I - XII 2017.godine odobreno je 1.094 zatvaranja pruge i kolosjeka za potrebe tekućeg održavanja, potrebe remonta kao i za potrebe vanrednog održavanja, od čega za:

- Sektor za elektrotehničke poslove 513,
- Sektor za održavanje građevinske infrastrukture 581.

U 2018.godini dogodilo se 47 vanrednih događaja, od čega 6 nesreća i 41 incidentat, koji su uzrokovali prekid saobraćaja (zbog otklanjanja posledica) u trajanju od 248 sati.

Grafikon: Ukupan broj vanrednih događaja (VD) u 2017./2018. godini

Do povećanja broja vanrednih događaja u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu došlo je usled povećanja broja tehničkih nedostataka na postrojenjima, voznim sredstvima, više sile, ličnih propusta operatera i nepažnje putnika i trećih lica.

U 2018. godini u vanrednim događajima usmrćena su dva lica i teže povrijeđena tri lica. Đaja (VD)

PREGLED NAJVEĆIH DOPUŠTENIH BRZINA RED VOŽNJE 2017./2018.godinu

RELACIJA	NAJVEĆA DOPUŠTENA BRZINA km/h
PRUGA VRBNICA - BAR	
Vrbnica - Državna granica sa Srbijom	80
Bijelo Polje – Kos	80
Kos – Bratonožići	50
Bratonožići – Podgorica	60
Podgorica – Bar	70
PRUGA NIKŠIĆ - PODGORICA	
Nikšić – Podgorica	60
PRUGA PODGORICA - BAJZE (HSH)	
Podgorica - Državna granica Tuzi	70
Državna granica Tuzi – Bajze	35

PREGLED VAŽEĆIH PRIVREMENIH LAGANIH VOŽNJI ZA RED VOŽNJE 2017./2018.

RED. BR.	RELACIJA od - do	KILOMETARSKI POLOŽAJ (km)	LAGANA VOŽNJA V _{max} (km/h)	PRIMJEDBA
PRUGA VRBNICA – BAR				
1	otvorena pruga uk.Trebaljevo - st.Kolašin	km 333+325 - 335+350	50	zbog radova na sanaciji mosta u km 333 + 351 i velikog čeličnog mosta u km 334 + 351
2	otvorena pruga uk.Kos-st.Trebešica	km 358+400 - 358+450	10	odronjavanje zemlje
3	ukrsnica Lutovo skretnica broj 3	km 369+910 - 369+960	10	loše stanje skretnice
PRUGA NIKŠIĆ-PODGORICA				
4	otvorena pruga uk.Ostrog - st.Danilovgrad	km 21+900 - 22+100	30	zbog odrona i naprsnuća šine (na varu)

U odnosu na važeći red vožnje tehničke brzine kod svih vozova su povećane minimalno, oko 2,1 %. Razlog smanjenja tehničke brzine kod putničkih i teretnih vozova je to što je povećana brzina na remontovanoj dionici Kolašin – Kos, sa 50 na 80 km/h, a to je uticalo na minimalno smanjenje voznih vremena u novom redu vožnje.

Komercijalne brzine kod međunarodnih brzih i lokalnih putničkih vozova su o odnosu na važeći red vožnje ostale približno iste u odnosu na važeći red vožnje.

U tabeli je dat tabelarni prikaz tehničke i komercijalne brzine za brze, lokalne i teretne vozove.

TEHNIČKE I KOMERCIJALNE BRZINE		
VRSTA VOZA	TEHNIČKA BRZINA (km/h)	KOMERCIJALNA BRZINA (km/h)
Brzi	60,34	50,13
Lokal	58,38	47,64
Teretni	54,45	45,36

III.4 IZDACI ZA INVESTICIONO ODRŽAVANJE IZ BUDŽETA ZA 2018.GODINU

Na osnovu odobrenih sredstava iz Budžeta za 2018. godinu za investiciono održavanje Ministarstvo saobraćaja i pomorstva - Direkcija za željeznice, kao investitor projekta, je na osnovu tenderske dokumentacije i Projekta investicionog održavanja zamjene skretnica br. 43 i br. 46 (49 E1 – 180-7°) u stanici Bar zaključila sa ponuđačem IOG d.o.o. Sarajevo Ugovor u iznosu od 113.871,89 eura.

Ugovor o stalnom stručnom nadzoru nad izvođenjem radova na zamjeni skretnica br. 43 i br. 46 (49 E1 – 180-7°) u stanici Bar br. 727/18 od 28.11.2018. godine zaključen je sa Željezničkom infrastrukturom AD Podgorica za ugovorenu cijenu od 2.480,50 eura.

U 2018. godini Izvođaču radova isplaćeno je ukupno 100.754,28 eura, a za troškove nadzora isplaćen je iznos od 2.188,89 eura. Radovi na kraju 2018.godine su bili u završnoj fazi, pa se ova investicija vodi kao investicija u toku, a ukupan iznos uplaćenih sredstava u 2018.godini iznosi 102.943,17 eura.

IV. SREDSTVA IZ KAPITALNOG BUDŽETA

U sklopu remonta i elektrifikacije pruge Nikšić - Podgorica sastavni dio projektne dokumentacije bio je i Elaborat optimizacije putnih prelaza na pomenutoj pruzi. Naime, od 41-og putnog prelaza na 56 km dužine pruge Nikšić - Podgorica dužine po navedenom Elaboratu i uzimajući u obzir Zakon o željeznici, Zakon o bezbjednosti u željezničkom saobraćaju i Pravilnik o ukrštanju željezničke pruge i javnog puta za mjesto ukrštanja željezničke pruge i puta u nivou određena su 22 putna prelaza (2 u Opštini Nikšić, 14 u Opštini Danilovgrad i 6 na teritoriji Glavnog grada).

Kriterijumi na osnovu kojih je određen broj putnih prelaza na osnovu navedenog Elaborata i navedenih Zakona i Pravilnika je bio: broj prelaza vozila u toku 24 sata, veličina naselja kojim gravitiraju putni prelazi, značaj putnog prelaza za mještane i industrijske pogone, topografskih i urbanističkih uslova, razmaka između putnih prelaza prema kojima razmak između dva susjedna putna prelaza ne može da bude manji od 1000 m na željezničkoj pruzi od značaja za regionalni saobraćaj odnosno ne smije biti manji od 700 m kada je zbog nepovoljnih topografskih ili urbanističkih uslova dužina spojnih puteva pri svođenju prelaza na susjedne veća od 4500m.

Zbog nezadovoljstva mještana i Opštine Danilovgrad ponuđenim alternativnim rješenjima ukinutim putnim prelazima Pažići, Ždrebaonik, Stankovići, Bjelova i Spuž, pruga Nikšić – Podgorica ne može dobiti konačnu upotrebnu dozvolu. Postojanje ovih putnih prelaza na terenu uslovljava da svaki voz ispred ovih putnih prelaza mora da stane, kao i da se ne mogu uspostaviti projektovane brzine.

Od 2014.godine za rješavanje eksproprijacije, izradu i reviziju tehničke dokumentacije i izgradnju saobraćajnica kojim bi se drumski i pješački saobraćaj usmjerio do najbližeg putnog prelaza i izgradnju podvožnjaka kao alternativnih rješenja ukidanju putnih prelaza Pažići, Ždrebaonik, Stankovići, Bjelova i Spuž, planiraju se i izdvajaju sredstva iz Kapitalnog Budžeta. Izrađena je cjelokupna projektna dokumentacija za izgradnju 2 podvožnjaka i dvije alternativne saobraćajnice i riješen veći dio imovinsko pravnih odnosa.

Na osnovu Odluke Vlade o utvrđivanju javnog interesa za eksproprijaciju nepokretnosti prema Elaboratu eksproprijacije i određivanja korisnika eksproprijacije od 4. oktobra 2012. godine i 26. aprila 2018.godine kao i prenesenih ovlaštenja Ministarstva saobraćaja i pomorstva, na osnovu odobrenih sredstava iz Kapitalnog budžeta i sklopljenih ugovora, Direkcija za željeznice je tokom 2018. godine:

- Na osnovu Ugovora za izgradnju pristupnog puta Stankovići-Kruščica-Bjelova-Ljutotuk za izvedene radove Izvođaču Inženjering put Podgorica koji je ispostavio jednu situaciju – okončana situacija na iznos 16.808,97 eura, je uplatila iznos na osnovu Ugovora o cesiji cesionaru Putevi d.o.o Podgorica od 7.000,00 eura, a iznos od 9.808,97 eura izvođaču radova Inženjeringput d.o.o Podgorica. Za radove stručnog nadzora u 2018.godini isplaćen je iznos 489,50 eura po okončanoj situaciji Raing d.o.o Podgorica. Imajući u vidu da su se radovi na izgradnji pomenutog objekta izvodili po Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata tehnički prijem je na osnovu Ugovora za vršenje tehničkog pregleda i Rješenja Sekretarijata za urbanizam Opštine Danilovgrad vršio DING D.O.O Podgorica. Nakon izvršenog tehničkog prijema i ispostavljenog Izvještaja o tehničkom pregledu za usluge je prema prethodno navedenom Ugovoru ispostavljena

situacija u iznosu od 2451,40 eura. Završetkom radova koji su izvođeni tokom 2017. i 2018.godine na izgradnji saobraćajnice Stankovići-Kruščica-Bjelova-Ljutotuk ukinuta su dva putna prelaza Stankovići i Bjelova i stvoreni su uslovi da vozovi na predmetnim lokacijama voze redovnom brzinom bez stajanja kao i omogućena nesmetana komunikacija stanovništva koji gravitiraju ovim putnim prelazima usmjeravanjem saobraćaja novoizgrađenom saobraćajnicom do najbližih susjednih prelaza Ljutotuk i Kruščica. Nakon okončanog tehničkog prijema, Sekretarijat za urbanizam Opštine Danilovgrad je dostavio Rješenje o upotrebnoj dozvoli. Izvođač radova je dostavio garanciju za izvršene radove 24.12.2018. godine i od toga dana teče garantni period za izvedene radove (2 godine). Ukupan iznos realizovanih sredstava po ovoj investiciji u 2018.godini iznosi 19.749,87 eura;

- Na osnovu odobrenih sredstava iz Kapitalnog budžeta, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva - Direkcija za željeznice, kao investitor projekta, je na osnovu tenderske dokumentacije, Glavnog projekta izgradnje pristupnog puta uz prugu Nikšić – Podgorica od km 34+941 do km 35+419 – putni prelaz Sekulići – putni prelaz Ždrebaonik i Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 064/17 od 06.10.2017) sa Toškovići d.o.o Podgorica sklopila Ugovor o građenju predmetnog pristupnog puta. Vrijednost Ugovora je 496.040,30 eura. Stručni nadzor na predmetnom objektu povjeren je Geotechnics, Projects & Consulting d.o.o. iz Podgorice na osnovu Ugovora o stručnom nadzoru sklopljenog sa Direkcijom za željeznice. Vrijednost Ugovora iznosi 14.520,00 eura. U toku 2018.godine za radove je ispostavljena i plaćena avansna situacija na iznos 44.643,63 eura (zadržan iznos od 10% na osnovu člana 3 Ugovora o građenju). U toku 2018.godine za radove stručnog nadzora nije bilo ispostavljenih situacija ni realizovanih sredstava. U toku izvođenja radova na dogradnji postojećeg željezničkog propusta koji je po Glavnom projektu nalazi na trasi budućeg puta, tj. iskopa za njegove temelje, nakon što su se desile obilne padavine, došlo je do pojave klizanja nasipa željezničke pruge 28. 11.2018.godine. Na osnovu Izvještaja Komisije formirane od strane Direkcije za željeznice imajući u vidu novonastale uslove Komisija je u svom Izvještaju br. 741/18 od 04.12.2018.godine donijela odluku da se radovi na propustu mogu se izvoditi u sušnom periodu pri niskom vodostaju rijeke Moravice, a da postojeće projektno rješenje treba prilagoditi novonastalim uslovima. Ovdje se u prvom redu misli na način izvođenja radova na propustu i obezbjeđenja stabilnosti kosina i željezničkog nasipa u fazi izvođenja radova na trasi buduće saobraćajnice. Takođe, preduzete su privremene i moguće mjere sanacije u cilju nesmetanog odvijanja saobraćaja. Ukupna vrijednost realizovanih sredstava u 2018.godini po ovoj investiciji iznosi 44.643,63 eura.

- Na osnovu Odluka o utvrđivanju javnog interesa za eksproprijaciju nepokretnosti za izgradnju pristupnih saobraćajnica i podvožnjaka koje je Vlada Crne Gore donijela 4.oktobra 2012.godine i 26.aprila 2018.godine, a koje se odnose na izgradnju pristupnog puta uz prugu prugu Nikšić – Podgorica od km 37+ 193,805 do km 38+331,154- putni prelazi Stankovići, Kruščica, Bjelova, Ljutotuk, pristupnog puta od km 34+941 do km 35+419 – putni prelaz Sekulići – putni prelaz Ždrebaonik, podvožnjaka Spuž sa pristupnim saobraćajnicama i podvožnjaka Pažići sa pristupnim saobraćajnicama kojima se ukidaju putni prelazi Stankovići, Bjelova, Mlin Spuž, Ždrebaonik i Pažići vlasnicima nepokretnosti je u 2018. godini uplaćen iznos od 22.822,00 eura. Na osnovu pomenutih Odluka korisnik eksproprijacije je Direkcija za željeznice a postupak eksproprijacije je vođen pred Upravom za nekretnine – područna jedinica Danilovgrad.

V. REKONSTRUKCIJA I MODERNIZACIJA ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE KROZ KREDITNE ARANŽMANE I SREDSTVA PREDPRISTUPNE POMOĆI

Željeznička infrastruktura (ŽICG) je korisnik kreditnih sredstava međunarodnih finansijskih institucija (ČEB, EIB, EBRD) kao i sredstava predpristupne podrške (IPA fondovi) za rekonstrukciju i modernizaciju pruga u Crnoj Gori (izrada projektne dokumentacije i investicioni radovi za građevinsku i elektrotehničku infrastrukturu). Za kreditna sredstva EIB, EBRD i ČEB garanciju je dala Država. Za sredstva predpristupne podrške (IPA), Željeznička infrastruktura je do 2014. godine iz sopstvenih izvora obezbjeđivala i nezavisni nadzor kao kontribuciju donatorskim sredstvima. Od 2014. godine Država preko Direkcije javnih radova iz Kapitalnog budžeta obezbjeđuje učešće u finansiranju u iznosu od 15% ugovorenih radova. Efikasno korišćenje sredstava i dobijanje maksimalne koristi od tih sredstava, usko je povezano sa institucijama odgovornim za upravljanje investicijama na željezničkoj infrastrukturi.

Željeznička infrastruktura za planiranje investicija, praćenje kredita, pripremu tenderske dokumentacije i komunikaciju sa međunarodnim finansijskim institucijama ima organizacijski uspostavljen Jedinicu za implementaciju projekata (PIU), koja u saradnji sa drugim Sektorima u ŽICG, upravlja investicionim projektima i odgovorna je za efektivno planiranje, finansiranje, pripremu, koordinaciju, monitoring i evaluaciju projekata koji su predloženi ili odobreni za finansiranje iz međunarodnih izvora. Postojeća PIU jedinice nije popunjena potrebnim ekspertskim kadrom (javne nabavke, pravna i finansijska oblast, inženjerski kadrovi iz oblasti građevine, elektrotehnike i saobraćaja). Trenutno pet zaposlenih ne mogu odgovoriti svim zahtjevnim obavezama u pripremi i realizaciji projekata.

Na efikasnost vođenja i planiranje investicija u željezničkom sektoru utiče uključenost previše institucija (MSP, MORT, Sekretarijat za razvojne projekte, Direkcija javnih radova, Direkcija za željeznice, ŽICG):

- *Za projekte koji se finansiraju kreditnim sredstvima Evropske investicione banke ili Evropske banke za obnovu i razvoj linija komunikacije je sljedeća:*
 - Ministarstvo finansija ima svojstvo garanta (zbog izdavanja garancija);
 - Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, resorno Ministarstvo za definisanja prioriteta i mjere;
 - ŽICG, u svojstvu Naručioca posla.
- *Za projekte koji se finansiraju donatorskim sredstvima iz fondova EU, linija komunikacije je definisana putem Operativne strukture (Zaključak Vlade Crne Gore 14. april 2011. godine) koju čine sljedeće institucije:*
 - Ministarstvo održivog razvoja i turizma, u svojstvu tijela odgovornog za operativni program i nadležno je za sveobuhvatno upravljanje i sprovođenje Operativnog programa;
 - Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, resorno Ministarstvo u svojstvu tijela odgovornog za prioritet/mjeru;
 - Direkcija javnih radova u svojstvu implementacionog tijela;
 - ŽICG u svojstvu krajnjeg primaoca.
- *Za projekte koji se finansiraju posredstvom Zapadnobalkanskog investicionog okvira, WBIF, linija komunikacije je sljedeća:*
 - Ministarstvo vanjskih poslova obavlja koordinativne uloge u procesu odobravanja projekata Zapadnobalkanskog investicijskog okvira;
 - Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, resorno Ministarstvo u svojstvu tijela odgovornog za prioritet/mjeru;
 - ŽICG, krajnji primalac na projektu.

**V.1 STATUS I NAMJENA KREDITA DODIJELJENIH ŽELJEZNIČKOJ INFRASTRUKTURI
NA DAN 31.12.2018. GODINE**

- **EBRD operativni broj 37232 (III tranša)**
 - Period otplate **17.09.2013.-17.03.2027. godine;**
 - Iznos rate **148.454,70 €, kamatna stopa 1% + šestomjesečni euribor**
 - Potpisan **06.04.2009. godine**
 - Inicijalni iznos kredita **4.000.000,00 eura**
 - Iskorišćeni iznos kredita **4.000.000,00 eura**
 - Stanje kreditnog duga **na dan 31.12.2018. godine 2.523.729,89 eura**

- **EBRD operativni broj 37232- dodatak III tranše**
 - Rehabilitacija - remont gornjeg stroja pruge na dionici otvorena pruga Kolašin – Kos, sa staničnim kolosjecima u stanici Kos (Radovi su završeni i u toku je garantni period)
 - Rehabilitacija - sanacija 3 tunela na dionici Kos – Trebešica (Svi radovi su završeni i u toku je garantni period)
 - Radovi na sanaciji 4 propusta i regulaciji 3 vodotoka u zoni mostova i jednog vijadukta (Ugovor je potpisan i radovi su završeni na 6 lokacija, a na preostale dvije očekuje se tokom 2019. godine)
 - Period otplate **17.09.2013.-17.03.2027. godine**
 - Iznos rate **zavisi od povučenih sredstava, kamatna stopa 1% + šestomjesečni euribor**
 - Potpisan **12.10.2012. godine**
 - Inicijalni iznos kredita **10.000.000,00 eura**
(uvećan za preusmjerena sredstva od ostatka kredita iz III tranše u iznosu od 372.869,67 eura)
 - Iskorišćeni iznos kredita **9.143.379,21 eura**
 - Neiskorišćeni iznos kredita **856.620,79 eura**
 - Stanje duga **na dan 31.12.2018. godine 7.662.847,43 eura**

- **EBRD operativni broj 40344 namijenjen za:**
 - Rekonstrukciju i sanaciju 10 tunela na pruzi Nikšić-Podgorica (realizovan projekat)
 - Građevinsko uređenje 20 putnih prelaza (realizovan projekat)
 - Izradu Glavnih projekata sanacije klizišta Povija i Bare Šumanovića (realizovan projekat)
 - Rekonstrukciju staničnih zgrada Nikšić i Ostrog (realizovan projekat)
 - Betonske radove na potpornim zidovima, gredama, temeljnim stopama i kanaletama od Nikšića do Danilovgrada (realizovan projekat)
 - Građevinsku rekonstrukciju pretovarno-istovarnih kolosjeka izvlačnjaka i kolosječnih veza u stanici Nikšić (realizovan projekat)
 - Radovi na sanacija dva klizišta: Bare Šumanovića i Povija (realizovan projekat)
 - Restruktuiranje radne snage (uplaćena sredstva za otpremnine radnika)
 - Ugradnja grijača skretnica u Nikšiću i Ostrogu (realizovan projekat)
 - Izrada Glavnih projekata, revizija i nadzor nad radovima i radovi sanacije kosina na pruzi Nikšić – Podgorica (početak implementacije I kvartal 2018.godine, a predviđeno trajanje aktivnosti na izradi Glavnih projekata i vršenje nadzora nad radovima je 43 mjeseca)
 - Period otplate **17.03.2014.-17.09.2024. godine**
 - Iznos rate **681.818,18 €, kamatna stopa 1% + šestomjesečni euribor**

- Potpisan **11.12.2009. godine**
 - Inicijalni iznos kredita **15.000.000,00 eura**
 - Iskorišćeni iznos kredita **13.651.620,61 eura**
 - Neiskorišćeni iznos kredita **1.348.379,39 eura**
 - Stanje duga **na dan 31.12.2018. godine 7.644.341,45 eura**
- **ČEB – Pojedinačni Ugovor broj 22184** namijenjen za:
- Elektrifikaciju pruge Nikšić – Podgorica, dionica Nikšić – Ostrog (realizovan projekat)
 - Period otplate **15.03.2013.-15.09.2022. godine (20 rata)**
 - Iznos rate **248.905,08 eura, kamatna stopa 1,95%+ šestomjesečni euribor**
 - Potpisan **12.12.2011. godine**
 - Inicijalni iznos kredita **5.000.000,00 eura**
 - Iskorišćeni iznos kredita **4.978.101,65 eura**
 - Neiskorišćeni iznos kredita **0,00 eura**
(ŽICG je odustala od predviđenih radova po Ugovoru, tako da je ukupan iznos kreditnog zaduženja po IV etapi 4.978.101,65 eura)
 - Stanje duga **na dan 31.12.2018. godine 1.991.240,69 eura**
- **EIB broj 25.980** namijenjen za:
- Izradu projektne dokumentacije za sanaciju 16 čeličnih mostova na pruzi Vrbnica – Bar (realizovan projekat)
 - Tehnička kontrola projektne dokumentacije za 16 čeličnih mostova (realizovan projekat)
 - Izvođenje radova sanacije po urađenim projektima (realizovni projekti sanacije mostova Trebaljevo i mjere hitne sanacije mostova Ljuboviđa, Malo Trebaljevo, Skrbuša, Tanki rt i Morača)
 - Nadzor nad izvođenjem radova sanacije mostova (realizovan ugovor)
 - Period otplate **20 godina, grejs period 5 godina, kamatna stopa – fiksna 3,28%**
 - Potpisan **03.01.2011. godine**
 - Inicijalni iznos kredita **7.000.000,00 eura**
 - Iskorišćeni iznos kredita **7.000.000,00 eura**
 - Neiskorišćeni iznos kredita **0,00 €**
 - Stanje duga **na dan 31.12.2018. godine 6.995.677,42 eura**
- **EIB broj 85597** namijenjen za:
- Zamjenu signalno sigurnosnog uređaja u stanici Podgorica, rehabilitaciju 6 kosina na dionici pruge Lutovo – Bratonožići, sanacija 29 betonskih mostova i sanacija 10 tunela
 - Period otplate 20 godina, grejs period 5 godina, kamatna stopa – fiksna
 - Potpisan 20.03.2017. godine
 - Inicijalni iznos kredita 20.000.000,00 eura
 - Iskorišćeni iznos kredita 7.000.000,00 eura
 - Neiskorišćeni iznos kredita 13.000.000,00 eura
 - Stanje duga **na dan 31.12.2018. godine 7.000.000,00 eura**

V.2 STATUS I NAMJENA SREDSTAVA PREDPRISTUPNE POMOĆI DODIJELJENIH ŽELJEZNIČKOJ INFRASTRUKTURI NA DAN 31.12.2018. GODINE

Iz sredstava IPA III za regionalni razvoj za period 2012.- 2016. godina za izradu projekata sanacije i izvođenje radova na sanaciji 12 kosina na dionici Kos – Podgorica i nabavku i instalaciju novog elektrovučnog postrojenja u Trebešici opredjeljenja su sredstva u iznosu od **7,7 mil. eura**, dok se iz nacionalnog programa za pripremu dokumentacije finansira 600 000 eura. Nakon uspostavljanja decentralizovanog implementacionog sistema na nivou Ministarstva održivog razvoja i turizma, Direkcija javnih radova je određena za nosioca komponente IPA III.

Projektna dokumentacija sanacije kosina na nivou Idejnog projekta je urađena, revidovana i isporučena ŽICG. Isporuci dokumentacije je prethodila duga procedura tenderskog postupka (žalbe ponuđača, ponovno raspisivanje tendera) kao i problemi u isporuci dokumentacije (primjedbe revizije komisije na kvalitet dokumentacije projektanta). Projektnu dokumentaciju uradila je firma Safege, a reviziju Institut za građevinarstvo iz Podgorice. Reviziju tehničke dokumentacije u iznosu od 25.000 eura finansirala je ŽICG.

Imajući u vidu kašnjenja u isporuci dokumentacije, kao i period raspoloživosti sredstava do kraja 2017.godine, na prijedlog ŽICG, a uz saglasnost Ministarstva održivog razvoja i turizma i Delegacije EU, izvršeno je preusmjeravanje sredstava u iznosu od 4,33 mil. eura na projekat "Remonta gornjeg stroja na dionici Virpazar – Sutomore" u tunelu Sozina. Krajem 2016. godine nakon sprovedenih tenderskih procedura izabran je izvođač radova (STRABAG AG, Austrija) i nadzor na izvođenju radova (Institut za građevinarstvo doo, Podgorica). Projekat je završen u decembru 2017. godine. U toku je garantni period.

Urađena je tehnička dokumentacija za nivo Idejnog projekta, pripremljen tender i krajem 2016. godine je izabran izvođač za izradu glavnog projekta i izvođenje radova za novo elektrovučno postrojenje u Trebešici (SIEMENS, Srbija). Takođe, izabrana je i firma za vršenje nadzora nad radovima (EMINENT). U toku 2017. godine urađen je i revidovan Glavni projekat, a radovi na po Glavnom projektu su okončani 18. decembra 2018. godine, kada je izdat Sertifikat o preuzimanju radova i počeo je period za otklanjanje nedostataka od 2 godine.

Remont gornjeg stroja pruge na dionici Kos – Trebešica u dužini od 6.743,35 m (od km 351+684,65 – izlazne skretnice u ukrsnici Kos do km 358+428 – ulazne skretnice u stanici Trebešica) je još jedan projekat koji se finansira iz IPA sredstava (IPA 2014). Ugovor za izvođenje radova je potpisan 26.12.2018.godinesa kompanijom STRABAG AG iz Austrije na iznos od 5.379.205,22 EUR a Ugovor za vršenje nadzora nad radovima istog dana sa kompanijom Institut za građevinarstvo doo iz Podgorice na iznos od 237.295,00 EUR. Ugovor implementira Uprava javnih radova.

Iz sredstava IPA 2017 finansira se projekat "Rekonstrukcija i adaptacija željezničke stanice Bijelo Polje za potrebe zajedničke granične stanice " koji implementira Uprava javnih radova. Naime, 06.decembra 2018. godine potpisan je Finansijski sporazum između Evropske komisije i Vlade Crne Gore kao podrška Evropske Unije razvoju saobraćaja Crne Gore a posebna praktična vrijednost akcije se odnosi na podršku rekonstrukcije željezničke stanice Bijelo Polje, kao i na pripremu ili reviziju projektne dokumentacije za buduća ulaganja u oblasti saobraćaja. Zahtjev za dostavljanje ponuda poslat je 20.12.2018. godine.

Za izradu tehničke dokumentacije iz **sredstava Investicionog fonda za zemlje Zapadnog Balkana (WBIF)**, Crnoj Gori su kroz 5 poziva odobrena sredstva u ukupnom iznosu od 10 mil. eura i to:

- U okviru **X poziva Zapadnobalkanskog investicionog okvira (WBIF)** odobrena su sredstva u iznosu od **1 mil. eura** za izradu tehničke dokumentacije, reviziju i pripremu tendera za izvođenje radova na zamjeni signalno/sigurnosnog uređaja u stanici Podgorica kao i specijalnog pregleda stanja 91-og betonskog mosta. Projekat je realizovan;
- U okviru **XIII poziva Zapadnobalkanskog investicionog okvira (WBIF)** odobrena su sredstva u iznosu od **2,5 miliona eura** za pregled 106 tunela i pripremu Glavnih projekata za sanaciju urgentnih tunela na željezničkoj pruzi Vrbnica – Bar. U 2018. godini su započete aktivnosti na izradi Glavnih projekata, izboru Projektanta prioritenih tunela za sanaciju čiji se završetak Glavnih projekata očekuje do kraja 2019.godine;
- U okviru **XIV poziva Zapadnobalkanskog investicionog okvira (WBIF)** odobrena su sredstva u iznosu od **3 miliona eura** za izradu Glavnih projekata za sanaciju betonskih mostova na željezničkoj pruzi Vrbnica – Bar. U 2018. godini revidovani su i dostavljeni Glavni projekti za tri grupe od ukupno 29 betonskih mostova. Za prvu grupu od 5 prioritetnih betonskih mostova, raspisan je tender za izvođenje radova i izabran Izvođač radova u oktobru 2018.godine;
- U okviru **XVI poziva Zapadnobalkanskog investicionog okvira (WBIF)** odobrena su sredstva u iznosu od **1,5 miliona eura** za izradu Glavnih projekata za zamjenu signalno/sigurnosnih uređaja u stanicama od Podgorice do Bara na željezničkoj pruzi Vrbnica – Bar. U toku je izrada projekta;
- U okviru **XVII poziva Zapadnobalkanskog investicionog okvira (WBIF)**, odobrena su sredstva u iznosu od **2 miliona eura** za pripremu Glavnih projekata za zamjenu signalno/sigurnosnih uređaja u stanicama od Podgorice do Bijelog Polja i za sanaciju klizišta Ratac. U 2018. godini je izabran Revident za oba projekta i započeta izrada tehničke dokumentacije za potrebe razvijanja Glavnog projekta (program geoistražnih radova) za sanaciju klizišta Ratac.

V.3 SPROVEDENE AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI KREDITNIH SREDSTAVA I SREDSTAVA PREDPRISTUPNE POMOĆI U 2018. GODINI

V.3.1 Kreditna sredstva EIB i EBRD

*U periodu od 01.01.2018.-31.12.2018. godine **povučeno je iz kreditnih sredstava 8.832.776,34 eura** i to:*

- EBRD 37232- dodatak III tranše iznos od 1.462.131,24 eura
- EBRD 40344 iznos od 370.645,10 eura
- EIB 85597 iznos od 7.000.000,00 eura

U navedenom periodu sprovedene su sledeće aktivnosti na realizaciji projekata:

➤ Rekonstrukcija (sa antikorozivnom zaštitom) čeličnog mosta Morača (EIB-25.980)

- Dana 05. 02. 2015. godine potpisan je Ugovor o izvođenju radova sa konzorcijumom STRABAG i CRNAGORA PUT, a 16. 02. 2015.godine sa iC consulententom za vršenje nadzora nad radovima. Period završetka radova rekonstrukcije mosta je iznosio 18 mjeseci;
- Predmet investicionog radova je: sanacija betonskih temelja i lukova, antikoroziorna zaštita i uređenje kolosijeka u zoni mosta i samom mostu. Vrijednost izvedenih radova je 3.021.320,60 eura;

- Izvedeni radovi su tehnički primljeni 15. septembra 2016.godine godine. Period za otklanjanje nedostataka (garantni period) je 12 mjeseci. Nakon isteka garantnog perioda, 29.12.2017. godine izdata je Potvrda za dobro izvršenje posla (Performance Certificate);
 - Za pomenuti projekat u 2018.godini plaćeno je **44.327,91 euro**.
- **Sanacija propusta i regulacija vodotoka na 8 lokaliteta (EBRD-37232)**
- Dana 10.07.2017. godine potpisan je Ugovor o izvođenju radova sa firmom IGP FIDIJA d.o.o., Podgorica za iznos od 542.795,80 eura, a 31.07.2017. godine da kompanijom RAlng d.o.o., Podgorica za vršenje nadzora nad radovima za iznos od 15.945,00 eura. Period završetka radova iznosi 12 mjeseci;
 - Predmet investicionog poduhvata je: Raščišćavanje terena od rastinja i deponovanog materijala i uređenje pristupnih puteva, odstranjivanje štemanjem slabih mjesta i pjeskarenje svih betonskih propusta, krilnih zidova, injektiranje pukotina, saniranje zidova propusta i portala, saniranje parapetnih i krilnih zidova, saniranje dilatacija, betoniranje betonskog svoda, uređenje korita, uređenje terena nakon izvedenih radova, itd;
 - Radovi su u toku;
 - Za izvedene radove u 2018.godini utrošeno je **191.804,11 eura**.
- **Nabavka i ugradnja grijača skretnica u stanicama Nikšić i Ostrog (EBRD-40344)**
- Tokom 2016. godine, zbog neadekvatne ponude i traženih uslova došlo je do poništenja tendera za ugradnju, nabavku i instalaciju grijača skretnica. S obzirom da su se stekli uslovi za korišćenje direktnog ugovaranja nakon dobijanja saglasnosti EBRD došlo je do pokretanja pregovaračkog postupka sa Izvođačem, AŽD Praha;
 - Predmet investicionog radova je: nabavka i ugradnja opreme za grijanje skretnica kako bi se eliminisalo zaleđivanje skretnice i zadržavanje sniježnog pokrivača između jezička i glavne šine, što je uzrok odmicanja jezička i dolazi do otežanog prebacivanja što zahtijeva veliko angažovanje radne snage kako bi se iste oslobodile za nesmetan rad;
 - Ugovor je potpisan 29.06.2017. godine sa kompanijom AŽD Praha i radovi su u toku. Vrijednost ugovora iznosi 392.235,03 eura;
 - Za izvedene radove u 2018.godini utrošeno je **340,645.10 eura**.
- **Projektovanje, revizija i nadzor nad radovima sanacije kosina na pruzi Nikšić – Podgorica (EBRD-40344)**
- Ugovor za izradu Glavnog projekta je dodijeljen kompaniji iC Consulment iz Austrije. Vrijednost ugovora je 299.990,00 EUR. U toku je izrada Glavnih projekata zaštite kosina;
 - Za pomenuti projekat u 2018.godini plaćeno je **71.400,00 eura**.

Iz sredstava **IPA** (85% donatorska sredstva, a implementaciono tijelo za sredstva iz IPA fondova je Direkcija (Uprava) javnih radova preko koje se iz Kapitalnog Budžeta obezbjeđuje dodatnih 15% investicionih radova) u 2018. godini realizovano je **1.769.101,04 eura** na sledećim projektima:

- **Demontaža postojećeg, nabavka i ugradnja novog elektrovučnog postrojenja u Trebešici (izrada Glavnog projekta i izvođenje radova) IPA III**
- Ugovor je u novembru 2016. godine dodijeljen firmi Siemens, Srbija za iznos od 3.408.894,93 eura, a Ugovor o nadzoru je dodijeljen firmi EMINENT d.o.o Podgorica za iznos od 145.000,00 eura. Izvođač radova je tokom 2018. godine izvodio radove po Glavnom projektu i krajem godine su radovi završeni;

- Za izvedene radove je u 2018. godini izvođaču radova plaćeno je 657.010,00 eura, a za nadzor 36.250,00 eura.
- **Remont gornjeg stroja pruge na dionici Kos – Trebešica IPA 2014**
 - Tokom 2016. godine rađeno je na pripremi i usaglašavanju tenderske dokumentacije za navedeni projekat i nije bilo finansijske realizacije po ovom projektu;
 - Za realizaciju ovog projekta (izvođenje radova i nadzor) prvobitno su bila predviđena 4,6 mil. eura, ali je budžet povećan i sada su predviđena sredstva u iznosu od 5,64 mil. eura od čega je 1,506 mil. eura nacionalna kontribucija. Ugovor za izvođenje radova je 26.12.2018.godine sa kompanijom STRABAG AG iz Austrije na iznos od 5.379.205,22 EUR, a istog dana i Ugovor za vršenje nadzora nad radovima sa kompanijom Institut za građevinarstvo doo iz Podgorice na iznos od 237.295,00 EUR;
 - Izvođaču radova je u 2018.godini plaćen avans u iznosu 1.075.841,04 eura.
- **Izrada glavnog projekta za urbanističko-tehničko rješenje stanice Bijelo Polje IPA 2017**
 - Krajem 2018. godine pripremljen je tender za izbor projektanta i nadzora rekonstrukcije i adaptacije pomenutog projekta;
 - U toku 2018. godine nije bilo plaćanja po navedenom projektu.

V.3.2 Sredstva Instrumenta za zemlje Zapadnog Balkana (WBIF)

Iz sredstva Instrumenta za zemlje Zapadnog Balkana (WBIF – donacija u iznosu 100%) u 2018.godini utrošeno je 900.000,00 eura i rađeno je na sledećim projektima:

- **Izrada Glavnih projekata za sanaciju 106 tunela**
 - U okviru XIII poziva odobreno je 2,5 miliona eura za pregled 106 tunela i pripremu Glavnih projekata za sanaciju urgentnih tunela na željezničkoj pruzi Vrbnica – Bar;
 - Prva faza - pregled tunela je završena. U toku je druga faza – Izrada glavnih projekata, a implementira ga COWI-IPF Consortium;
 - Za izvedene radove u 2018.godini utrošeno je 250.000,00 eura, a ukupna realizacija po ovom projektu iznosi **1.250.000,00 eura.**
- **Izrada Glavnih projekata za sanaciju 91 betonska mosta**
 - U okviru XIV poziva dobreno je 3 miliona eura za izradu Glavnih projekata za sanaciju betonskih mostova na pruzi Vrbnica – Bar;
 - U 2018. godini revidovani su i dostavljeni Glavni projekti za tri grupe od ukupno 29 betonskih mostova. Za prvu grupu od 5 prioriternih betonskih mostova, raspisan je tender za izvođenje radova i izabran Izvođač radova u oktobru 2018.godine;
 - Za izvedene radove u 2018.godini utrošeno je 300.000,00 eura, a ukupna realizacija po ovom projektu iznosi **1.760.648,00 eura.**
- **Izrada Glavnih projekata za zamjenu signalno/sigurnosnih uređaja u stanicama od Podgorice do Bara na željezničkoj pruzi Vrbnica – Bar**
 - U okviru XVI poziva Zapadnobalkanskog investicionog okvira (WBIF) odobrena su sredstva u iznosu od 1,5 miliona eura;
 - U toku je izrada projekata;
 - Za izvedene radove u 2018.godini utrošeno je **150.000,00 eura.**

➤ **Izrada Glavnih projekata za zamjenu signalno/sigurnosnih uređaja u stanicama od Podgorice do Bijelog Polja na željezničkoj pruzi Vrbnica – Bar i projekta sanacije klizišta Ratac**

- U okviru XVII poziva Zapadnobalkanskog investicionog okvira (WBIF) odobrena su sredstva u iznosu od 2,0 miliona eura;
- U toku je izrada projekata;
- Za izvedene radove u 2018.godini utrošeno je **200.000,00 eura**.

Iz sredstava **WBIF (20 miliona bespovratna sredstva + 20 miliona kreditnog zaduženja)** koja obuhvataju projekte za unaprjeđenje željezničke infrastrukture u Crnoj Gori, čija je ukupna vrijednost 40 miliona eura (projekat zamjene signalno-sigurnosnog uređaja u stanici Podgorica, sanaciju prioriternih betonskih mostova, tunela i kosina) za koje je 50% sredstava obezbjeđeno kao grant, a preostali iznos sredstava obezbjeđen kroz kreditni aranžman sa EBRD u 2018.godini rađeno je na sledećim projektima:

➤ **Zamjena signalno-sigurnosnog uređaja u stanici Podgorica**

- Ugovor za radove je 02.08.2017. godine potpisan sa kompanijom AŽD Praha, s.r.o., iz Češke na iznos od 6.149.874,76 eura, i za nadzor sa kompanijom ERGOSE&SYSTEMA iz Grčke na iznos od 490.200,00 eura;
- Predmet investicionog projekta je: kompletna zamjenu postojećih staničnih releja sigurnosnog uređaja sa elektronskim sigurnosnim uređajem; kompletna zamjena svih spoljašnjih elemenata signalnog sistema (signala, senzora, brojača osovina umjesto šinskih strujnih kola, uređaja za osiguranje putnih prelaza); kompletna zamjena postojeće kablovske mreže za signalne uređaje; podešavanje postojećih međustaničnih zavisnosti sa susjednim stanicama (prema stanicama Bioče, Spuž, Golubovci i Tuzi); instalacija novih napojnih uređaja (koji se napajaju iz javne distributivne mreže i kontaktne mreže);
 - Radovi su završeni;
 - Za izvedene radove u 2018.godini utrošeno je **5.779.422,37 eura**;
 - Nadzoru je u 2018.godini plaćeno **232.000,01 eura**.

➤ **Sanacija 6 kosina na dionici Trebešica – Bratonožići**

- Ugovor za projektovanje i izvođenje radova je 21.09.2017. godine potpisan sa kompanijom EURO-ASFALT iz Bosne i Hercegovine na iznos od 4.287.200.62 eura, a za nadzor 26.09.2017. godine sa kompanijom IRD Engineering iz Italije na iznos od 620.000,00 eura;
- Predmet investicionog projekta je izrada šlica u stijeni za postavljanje AB anker blokova po površini kosina, izrada temelja zaštitnih zidova, čišćenje i kavanje kosina, nabavka i ugradnja elastičnih ankera, nabavka i ugradnja armaturne mreže za mlazni beton zajedno sa ankerima za pričvršćivanje uz površinu kosine, izrada armirano betonskih zaštitnih zidova, izrada armirano betonskih anker blokova, izrada ili nabavka i ugradnja armirano betonskih talpi zaštitne ograde u sastavu zaštitnih zidova, zapunjavanje anker bušotina i izrada mlaznog betona, postavljanje duple putarske mreže, izradu drenažnih bušotina i drenažnih polutki, i sl.
 - U toku je izvođenje radova;
 - Za izvedene radove u 2018.godini utrošeno je **3.225.437,42 eura**;
 - Za nadzor je u 2018. godini plaćeno **330.765,00 eura**.

➤ ***Izvođenje radova sanacije 5 prednapregnutih betonskih mostova na dionici Trebaljevo – Kos***

- Ugovor za izvođenje radova je 18.10.2018. godine potpisan sa kompanijom GP Planum AD, Beograd na iznos od 5.079.892,57 eura;
- Nadzorni organ je Izvođača radova uveo u posao (Commencement date) i otvorio građevinski dnevnik 27. novembra 2018. godine. Nadzor je obuhvaćen ugovorom za sanaciju 6 kosina. Finansiranje projekta je obezbijeđeno iz kredita 20+20 (EIB+WBIF);
- Rok za završetak radova je 12 mjesec i
- Po navedenom projektu u 2018.godini nije bilo plaćanja.

➤ ***Iz sredstava Evropske banka za obnovu i razvoj finansira se projekat :Sanacija tunela br. 206 između stanice Trebešica i ukrsnice Lutovo, na pruzi Vrbnica – Bar***

- Ugovor za izvođenje radovima je potpisan sa Izvođačem, kompanijom GP Planum - AD Beograd iz Srbije 18.10.2018. godine. Vrijednost ugovora iznosi 998.876,96 eura;
- Po pitanju vršenja nadzora nad radovima sanacije Tunela br. 206, uz saglasnost EIBa, osnovni Ugovor za nadzor nad radovima sanacije 6 kosina i 5 betonskih mostova je proširen sa obimom posla i za nadzor nad radovima sanacije pomenutog tunela, u skladu sa procedurama Banke;
- Po navedenom projektu u 2018.godini nije bilo plaćanja.

Prema Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata, pribavljeno je mišljenje od nadležnog Ministarstva održivog razvoja i turizma o potrebi izdavanja građevinske dozvole, za svaki objekat pojedinačno, a pribavljene su i ekološke saglasnosti, shodno Zakonu o zaštiti životne sredine. Za ugovorene projekte koji se finansiraju iz kreditnih sredstava Evropske investicione banke i Evropske banke za obnovu i razvoj, dobijeno je Rješenje iz Poreske uprave da je ŽICG, kao krajnji korisnik, oslobođena plaćanja obaveza po osnovu plaćanja PDVa.

V.4 OTPLATA KREDITNIH SREDSTAVA

Za otplatu prispjelih kreditnih obaveza u 2018. godini iz Budžeta je Željezničkoj infrastrukturi uplaćen iznos od **4.226.757,44 eura**:

- 3.668.207,23 eura za otplatu glavnice
- 334.247,64 eura za kamate na povučena sredstva su iznosile,
- 16.152,41 za komisione provizije na neangažovana sredstva su iznosile
- 208.150,16 eura za plaćanje obaveze Ministarstvu finansija (za iznos koji je Ministarstvo u periodu od 2009. do juna 2017. godine, uplatilo ČEB-u umjesto ŽICG AD, po osnovu kamate na kredit ČEB 21026)

PLAN OTPLATE MEĐUNARODNIH KREDITA ZA 2019-2020-2021. ZA KREDITE ZA KOJE CRNA GORA DALA GARANCIJU

Međunarodni krediti (ugovoreni iznos) Zaduženje ŽICG AD	Period otplate	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
ČEB 22184 4.978.101,65 €	15.03.2013/ 15.09.2022	587.354	587.354	587.354	587.354																		
EBRD 40344 15.000.000 €	17.03.2014/ 17.09.2024	1.564.798	1.564.798	1.564.798	1.564.798	1.564.798	1.564.798																
EBRD 37232 4.000.000 €	17.09.2013/ 17.03.2027	335.714	335.714	335.714	335.714	335.714	335.714	335.714	335.714	167.857													
EBRD 37232 10.000.000 €	17.09.2013/ 17.03.2027	1.043.688	1.043.688	1.043.688	1.043.688	1.043.688	1.043.688	1.043.688	1.043.688	521.844													
EIB II 25.980 7.000.000 €	2018/2034	265.367	584.823	576.534	568.244	559.954	551.664	543.375	535.085	526.795	518.505	510.216	501.926	493.636	485.346	477.057	327.746						
EIB 85597 20.000.000 €	15.02.2022/15.02.2037	99.346	108.395	108.395	558.259	551.266	544.273	537.280	530.287	523.294	516.300	509.307	502.314	495.320	488.327	481.334	474.340	467.347	460.355	227.554			
60.978.101,65 €		3.896.267	4.224.772	4.216.483	4.658.057	4.055.420	4.040.137	2.460.057	2.444.774	1.739.790	1.034.805	1.019.523	1.004.240	988.956	973.673	958.391	802.086	467.347	460.355	227.554			

**OBAVEZE ZA OTPLATE MEĐUNARODNIH KREDITA KOJE DOSPIJEVAJU
U 2019, 2020. i 2021. godini - projekcija**

Kredit	Iznos godišnje rate (€)		
	2019.	2020.	2021.
ČEB 22184 – IV tranša	587.354	587.354	587.354
EBRD 40344	1.564.798	1.564.798	1.564.798
EBRD 37232 – III tranša	335.714	335.714	335.714
EBRD 37232 – III tranša dodatak	1.043.688	1.043.688	1.043.688
EIB II 25980	265.367	584.823	576.534
EIB 85597 (za prve dvije tranše iz 2018.god. od po 3,5 mil.eura)	99.346	108.395	108.395
Ukupno:	3.896.267	4.224.772	4.216.483

Napomena: Obaveza po kreditu EIB 85597 (Ugovor zaključen 20.03.2017. godine) je uključena u naprijed navedeni iznos samo sa amortizacionim planom za prve dvije tranše kredita u iznosu od po 3.500.000 eura, koje su povučene dana 08.01.2018. i dana 11.10.2018. godine. Otplata pomenutih tranši počinje od februara 2022. godine, a do tada postoji obaveza plaćanja kamate na angažovana sredstva koja po godinama za navedene tranše iznosi: za 2019. godinu obračunata kamata je 99.346 eura, za 2020. godinu obračunata kamata je 108.395 eura i za 2021. godinu obračunata kamata je 108.395 eura.

Kako osim pomenutih 7.000.000 eura, tokom 2019. godine planirano je i povlačenje još 7.000.000 eura, to će se stvoriti obaveza za otplatu kamate na ukupno povučena sredstva (na 14 mil.eura), tako da je za 2019. godinu predviđen iznos od 203.079 eura po osnovu plaćanja kamata za kredit EIB 85597.

VI. PROBLEMI SA KOJIMA SE SUSREĆE UPRAVLJAČ INFRASTRUKTURE

Željeznička mreža u Crnoj Gori spada u jednu od najtežih željezničkih mreža u Evropi u pogledu održavanja i eksploatacije zbog velikog broja krivina radijusa R=300m, velikog broja tunela i mostova.

Imajući u vidu težinu pruge, vrijeme izgradnje, nemogućnost nabavke rezervnih dijelova zbog zastarjele tehnike, sve veće potrebe za nabavkom šina, skretnica i pragova, potrebe za kupovinom novih šinskih vozila i opreme za održavanje pruge, i pored značajnih ulaganja kreditnih sredstava i sredstava predpristupne pomoći (WBIF i IPA), sredstva za ulaganje u infrastrukturu na godišnjem nivou treba da budu značajno veća od sredstava koja se opredjeljuju iz Budžeta.

U 2018. godini Željezničkoj infrastrukturi (ŽICG) je iz sredstava Budžeta uplaćeno:

- **6.800.000 eura** za tekuće održavanje,
- **4.018.607,28 eura** za plaćanje dospjelih kreditnih obaveza i iznos
- **208.150,16 eura** za plaćanje obaveze Ministarstvu finansija za iznosa koji je Ministarstvo uplatilo ČEB-u umjesto ŽICG AD u periodu od 2009. do juna 2017. godine, po osnovu kamate na kredit ČEB 21026.

U 2018. godini ŽICG AD-Podgorica je po osnovu naknada za zakup poslovnih prostora i korišćenje zemljišta kao i za naknade po osnovu korišćenja postavljenih optičkih,

elektroenergetskih i telekomunikacionih kablova u pružnom pojasu fakturisala (bez PDV-a) iznos od **941.871,84 eura**.

Na osnovu ostvarenog obima rada u 2018. godini za trase putničkih i teretnih vozova fakturisano je **672.471,89 eura** (bez PDV-a) operaterima, od čega Željezničkom prevozu **130.798,53 eura**, a Montecargu **541.673,36 eura**. Obaveza ŽICG AD – Podgorica prema Željezničkom prevozu Crne Gore po osnovu plaćanja voznih karata i zaustavljanja lokalnih putničkih vozova za 2018. godinu je iznosila 189.028,03 eura (bez PDV-a).

Željezničkim operaterima se fakturiše i potrošnja distributivne energije i električne energije za vuču vozova, a od 01.01.2015. godine i korišćenje poslovnih prostora, na osnovu Odluke Vlade Crne Gore.

Zbog problema u likvidnosti, željeznička preduzeća po neizmirenim obavezama za trase, visoki napon, zakup prostora, distributivnu električnu energiju, telefonske impulse i ostale usluge duuguju Željezničkoj infrastrukturi na kraju 2018. godine **2.031.925 eura**, od čega:

- Željeznički prevoz.....	1.534.782 eura
- za visoki napon.....	1.476.912 eura
- za distributivnu električnu energiju,tel.impulse,zakup i ostalo.....	57.870 eura
- Montecargo.....	497.143 eura
- za trase.....	255.668 eura
- za visoki napon.....	117.448 eura
- za zakup prostora.....	42.350 eura
- za distributivnu električnu energiju, tel.impulse i ostalo.....	81.677 eura

ŽICG je i obaveznik vraćanja međunarodnih kredita (ČEB, EIB, EBRD), i za te potrebe potrebno je za naredne tri godine obezbjediti: za 2019. godinu iznos od cca 4,0 mil.eura (obezbjeđena su sredstva Budžetom za 2019. godinu), za 2020. godinu 4,225 mil.eura i za 2021. godinu 4,216 mil. eura (projekcija na osnovu trenutno povučenih sredstava i dobijenih amortizacionih planova).

Uzimajući u obzir prethodno navedeno kao i činjenicu da godišnje obaveze za zarade zaposlenih iznose **6,9 mil.eura** (prosječan broj zaposlenih u toku 2018. godine je 787 , sa prosječnom zaradom od 421 euro), obaveze prema dobavljačima iz poslovnih sredstava **1,280 mil. eura** a obaveze po osnovu poreza i doprinosa na zarade cca **3,2 mil. eura**, evidentno je da ŽICG ne može iz poslovnih sredstava da finansira bilo kakvo investiciono ulaganje kao ni vraćanje međunarodnih kredita.

Takođe, treba uzeti u obzir i dosta nepovoljnu starosnu strukturu zaposlenih od kojih je 49,03% starosti preko 50 godina, odnosno 12,19% starosti preko 60 godina. Uz to, uzimajući u obzir obzir i uslove rada naročito izvršnih radnika koji podliježu obaveznim periodičnim ljekarskim pregledima kao i one radnike koji obavljaju teže fizičke poslove, neophodno je zapošljavanje mlađe radne snage koji za obavljanje navedenih poslova moraju obaviti neophodnu obuku. Za radove održavanja pruge neophodno je zapošljavanje većeg broja radnika naročito za poslove sezonskog održavanja pruge (čišćenje kanala, košenje trave, kavanje kosina, zamjena pragova i sl.). Prirodni odliv kadrova ne prati adekvatna poslovna politika zapošljavanja (čuvari pruge, pružne poslovođe, i sl.). Probleme u zapošljavanju predstavlja i nezainteresovanost kvalitetnog inženjerskog kadra za zapošljavanje na željeznici imajući u vidu težinu i odgovornost poslova koje ne prati adekvatna novčana naknada (inženjerska plata 480 eura). U svakom slučaju to je proces za koji je potrebno vrijeme i finansijska sredstva, a u narednom periodu ovom problemu je potrebno posvetiti naročitu pažnju.

Šinska vozila i oprema za održavanje pruga predstavljaju značajan činilac u održavanju pruga. Starost vozila i nedostatak rezervnih dijelova kao i nedostatak opreme novijeg tipa, značajno utiče na kvalitet održavanja. Iz navedenih razloga, niz godina unazad, iskazane su potrebe za nabavku mašina za regulisanje kolosjeka, TMD za utovar i prevoz tereta, TMD za održavanje kontaktne mreže kao i sitne pružne mehanizacije za održavanje pruge za čiju je nabavku potrebno obezbijediti kreditna sredstva u iznosu od cca 5 mil.eura. Imajući u vidu navedeno, u narednom periodu potrebno je preduzeti radnje da se putem već odobrenih ili novih kreditnih sredstava obezbijedi nabavka neophodne mehanizacije i opreme.

REZIME

Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2018. godinu opredijeljena su sredstva za tekuće održavanje javne željezničke infrastrukture u iznosu od **6.800.000,00 eura** i iznos od **120.000 eura** za investiciono održavanje.

Navedena sredstva su planirana za prioritetne radove tekućeg održavanja građevinske i elektrotehničke infrastrukture i finansiranje upravljanja i regulisanja saobraćaja sa osnovnim ciljem da se sačuvaju brzine saobraćaja vozova po važećem redu vožnje, sa što manje uvedenih laganih vožnji, kako se ne bi ugrozilo bezbjedno i redovno odvijanje željezničkog saobraćaja.

U tu svrhu urađen je Program održavanja željezničke infrastrukture za 2018. godinu na osnovu koga je zaključen Ugovor o tekućem održavanju javne infrastrukture između Ministarstva saobraćaja i pomorstva (br.341/18-02-969/1 od 12.02.2018. godine), Direkcije za željeznice (br. 042/18 od 12.02.2018. godine) i Željezničke infrastrukture Crne Gore AD - Podgorica (br. 1097 od 12.02.2018. godine).

Program održavanja željezničke infrastrukture za 2018. godinu sadržao je predmjer i predračun radova za tekuće održavanje građevinske, elektrotehničke infrastrukture i troškove upravljanja i regulisanja saobraćaja sa planiranim iznosima:

Tekuće održavanje građevinske infrastrukture	3.540.580,92 €
Tekuće održavanje elektrotehničke infrastrukture	1.247.815,08 €
Upravljanje i regulisanje saobraćaja	2.011.604,00 €
UKUPNO:	6.800.000,00 €

Iz sredstava opredijeljenih Budžetom, kada je u pitanju *održavanje građevinske infrastrukture*, prioritet je dat radovima na održavanju gornjeg stroja (zamjena dotrajalih pragova, dopuna tucanika, mašinsko regulisanje kolosjeka, zamjena dotrajale skretničke građe) i tekućeg održavanja donjeg stroja (čišćenje kanala, održavanje kosina i nasipa, mostovi, tuneli, oprema pruge i sl.). Programom su finansirani i radovi tekućeg i investicionog održavanja šinske mehanizacije, radovi na staničnim objektima (zgradama) i poslovnim zgradama u okviru tekućeg održavanja navedenih objekata i rad čuvarske službe koja predstavlja tehničko obezbjeđenje pruge sa osnovnom podjelom na ophodarske dionice i radna mjesta čuvara ophodara i čuvara objekata – mostova. Ukupan iznos utrošenih sredstava za održavanje građevinske infrastrukture u 2018.godini iznosio je 3.516.260,71 eura.

Programom tekućeg *održavanja elektrotehničke infrastrukture* za 2018.godinu u iznosu od 1.258.459,01 eur finansirani su radovi tekućeg održavanja (pregledi, mjerenja, održavanje sklopova i zamjena rezervnih dijelova) na kontaktnoj mreži, energetskim postrojenjima, signalno-sigurnosnim i telekomunikacionim uređajima na prugama u Crnoj Gori. Nemogućnost nabavke rezervnih dijelova zbog zastarjele tehnike kod signalno-sigurnosnih

uređaja, dotrajnost postrojenja, kao i otuđivanje bakarnih kablova, AKU baterija na putnim prelazima i tegova za zatezanje kontaktne mreže, su značajno opterećivali rad svih službi elektrotehničkog održavanja.

Sredstva opredijeljena za *upravljanje i regulisanje saobraćaja* raspoređena prema Programu održavanja u iznosu 2.025.280,28 eura utrošena su za zarade, nabavku službene i zaštitne odjeće i ljekarske preglede zaposlenih koji planiraju, prate i upravljaju saobraćajem na cijeloj željezničkoj mreži, svakodnevno u toku 24 sata, kako na otvorenoj pruži tako i u stanicama putem saobraćajnih službi i regulisanjem saobraćaja iz operativnog centra stanice Podgorica i preko izvršnog osoblja (saobraćajni dispečeri, TK dispečeri, šefovi stanica, otpравници vozova).

U toku 2018.godine sredstava odobrena Budžetom za 2018. godinu za investiciono održavanje u iznosu od **102.943,17 eura** utrošena su za zamjenu dvije skretnice u stanici Bar.

Iz sredstava Kapitalnog Budžeta za 2018. godinu su utrošena sredstva u iznosu od **87.215,50 eura** za izvođenje radova na izgradnji saobraćajnice Stankovići-Kruščica-Bjelova-Ljutotuk i radovi na izgradnji pristupne saobraćajnice Sekulići – Ždrebaonik čijom izgradnjom se stvaraju uslovi za ukidanje tri putna prelaza Stankovići, Bjelova i Ždrebaonik kao i za troškove eksproprijacije za pomenute saobraćajnice. Radovi na izgradnji saobraćajnice Stankovići-Kruščica-Bjelova-Ljutotuk su okončani i ukinuta dva prelaza Stankovići i Bjelova.

Željeznička infrastruktura (ŽICG) je korisnik kreditnih sredstava međunarodnih finansijskih institucija (ČEB, EIB, EBRD), za čije je vraćanje garant Država, kao i sredstava predpristupne podrške (IPA, WBIF fondovi) za rekonstrukciju i modernizaciju pruga u Crnoj Gori (izrada projektne dokumentacije i investicione radove za građevinsku i elektrotehničku infrastrukturu). Na efikasnost vođenja i planiranje investicija u željezničkom sektoru utiče uključenost previše institucija (MSP, MORT, Sekretarijat za razvojne projekte, Direkcija javnih radova, Direkcija za saobraćaj, Direkcija za željeznice, ŽICG) čije je angažovanje usko vezano sa izvorom finansijskih sredstava (kredit, donacije, budžet). Formirana PIU jedinica u ŽICG djelimično je popunjena potrebnim kadrom. Efikasno korišćenje sredstava i dobijanje maksimalne koristi od tih sredstava, usko je povezano sa institucijama odgovornim za upravljanje investicijama na željezničkoj infrastrukturi. Iz tog razloga, u skladu sa svojom misijom, one moraju biti fokusirane isključivo na efikasno korišćenje odobrenih sredstava. Iz navedenog razloga potrebno je formiranje nezavisne PIU jedinice popunjene potrebnim ekspertskim kadrom (javne nabavke, pravna i finansijska oblast, inženjerski kadrovi iz oblasti građevine, elektrotehnike i saobraćaja) koja bi bila fokusirana isključivo na željezničke projekte i na čijem se kompletiranju mora raditi u narednom periodu.

U periodu od 01.01.2018. - 31.12.2018. godine za potrebe rekonstrukcije i modernizacije željezničke infrastrukture utrošena su sredstva u iznosu od 12.884.902,96 eura:

- 648.177,12 eura - kreditna sredstva EIB i EBRD
- 900.000,00 eura - IPA (85% donatorska sredstva, a implementaciono tijelo za sredstva iz IPA fondova je Direkcija (Uprava) javnih radova preko koje se iz Kapitalnog Budžeta obezbjeđuje dodatnih 15% investicionih radova)
- 1.769.101,04 eura - Sredstva Instrumenta za zemlje Zapadnog Balkana (WBIF) (100% donatorska sredstva)
- 9.567.624,80 eura - sredstava WBIF (20 miliona bespovratna sredstva + 20 miliona kreditnog zaduženja)

Na osnovu navedenog, ukupna realizovana sredstva u 2018. godini za tekuće i investiciono održavanje, rekonstrukciju i modernizaciju željezničke infrastrukture iznose **19.875.061,63 eura**.

Shodno amortizacionim planovima, ŽICG AD - Podgorica je u 2018. godini po osnovu prispjelih obaveza prema međunarodnim kreditnim institucijama platila **4.226.757,44 eura**. Sredstva u navedenom iznosu su obezbijeđena iz Budžeta Crne Gore.

Imajući u vidu težinu pruge, vrijeme izgradnje, nemogućnost nabavke rezervnih dijelova zbog zastarjele tehnike, sve veće potrebe za nabavkom šina, skretnica i pragova, potrebe za kupovinom novih šinskih vozila i opreme za održavanje pruge (*u narednom periodu potrebno je preduzeti radnje da se putem već odobrenih ili novih kreditnih sredstava obezbjedi nabavka neophodne mehanizacije i opreme*) sredstva za ulaganje u infrastrukturu na godišnjem nivou treba da budu značajno veća od sredstava koja se opredjeljuju iz Budžeta.

ŽICG je osim sredstava iz Budžeta ostvarila i prihode po osnovu naknada za zakup poslovnih prostora i korišćenje zemljišta, kao i prihode od naknada po osnovu korišćenja postavljenih optičkih, elektroenergetskih i telekomunikacionih instalacija u pružnom pojasu u iznosu od **941.871,84 eura**. Na osnovu ostvarenog obima rada u 2018. godini za trase putničkih i teretnih vozova fakturisano je Montecargu i Željezničkom prevozu **672.471,89 eura** (bez PDV-a). Zbog problema u likvidnosti navedena željeznička preduzeća na kraju 2018. godine, po osnovu neizmirenih obaveza za trase, visoki napon, distributivnu električnu energiju, telefonske impulse, zakup i izvršene radove, duguju Željezničkoj infrastrukturi **2.031.925 eura**. Uzimajući u obzir prethodno navedeno kao i činjenicu da godišnje obaveze za zarade zaposlenih iznose **6,9 mil.eura** (prosječan broj zaposlenih tokom 2018. godine je bio 787 sa prosječnom zaradom od 421 €), obaveze prema dobavljačima iz poslovnih sredstava **1,28 mil. eura** a obaveze po osnovu poreza i doprinosa na zarade cca **3,2 mil. eura**, evidentno je da ŽICG ne može iz poslovnih sredstava da finansira bilo kakvo investiciono ulaganje kao ni vraćanje međunarodnih kredita.

Kroz jedno od poglavlja ovog dokumenta navedeni su i problemi u redovnom obavljanju poslova sa kojima se susrijeće upravljač infrastrukture, a koji se između ostalog odnose i na dosta nepovoljnu starosnu strukturu zaposlenih (49% starosti je preko 50 godina, a 12% starosti preko 60 godina). Prirodni odliv kadrova ne prati adekvatna poslovna politika zapošljavanja (čuvari pruge, pružne poslovođe, i sl.). Probleme u zapošljavanju predstavlja i nezainteresovanost kvalitetnog inženjerskog kadra za zapošljavanje na željeznici imajući u vidu težinu i odgovornost poslova koje ne prati adekvatna novčana naknada (inženjerska plata 480 eura).

Osim navedenog, funkcionisanje upravljača otežava i starost šinskih vozila i opreme za održavanje pruga, za čiju je nabavku potrebno obezbjediti sredstva u iznosu od cca 5 miliona eura.